

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА, АНАЛІЗ ТА АУДИТ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Кукси Наталії Олександрівни

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Головіна Дар'я Вікторівна

Гарант освітньої програми
д.е.н., професор

Бенько Микола Миколайович

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ.....	7
1.1. Економічна сутність та класифікація звітності підприємства.....	7
1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури щодо узагальнення інформації у звітності підприємства, аналізу та аудиту її показників.....	19
1.3. Передумови організації та методології обліку та формування звітності на ТОВ «ЕСО-Автотехнікс».....	29
Висновок до розділу 1.....	37
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	39
2.1. Методика складання фінансової звітності.....	39
2.2. Узагальнення інформації у податковій та статистичній звітності... ..	58
2.3. Формування внутрішньої звітності підприємства з метою прийняття управлінських рішень.....	61
Висновок до розділу 2.....	75
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕСО-АВТОТЕХНІКС».....	77
3.1. Мета, сутність, методи аналізу та аудиту показників фінансової звітності.....	77
3.2. Аудит показників фінансової звітності підприємства.....	84
3.3. Аналіз фінансової звітності підприємства.....	98
Висновок до розділу 3.....	109
ВИСНОВКИ.....	111
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	116
ДОДАТКИ.....	121

Звітність є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку і являє собою систему взаємопов'язаних узагальнюючих показників, що характеризують фінансовий і майновий стан підприємства та результати діяльності за звітний період. Складанням звітності завершується повний цикл обробки даних. Кінцевим етапом бухгалтерського обліку, як процесу виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, є передача інформації про діяльність підприємства користувачам для прийняття рішень. Узагальнення інформації та одержання звітних показників, що характеризують діяльність підприємства, здійснюється на основі даних облікової системи. Концептуальна основа облікової системи є визначальною, саме вона визначає можливості формування повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів. Економічні рішення, які приймають користувачі фінансових звітів, вимагають оцінки про здатність підприємства генерувати грошові кошти та їх еквіваленти, а також часу та впевненості в їх генеруванні. Таким показником якраз і визначається спроможність підприємства здійснювати виплату заробітної плати або розраховуватися з постачальниками, своєчасно повертати позики, сплачувати дивіденди.

В Україні повний комплект звітності подає 8% суб'єктів господарювання, підприємств, які складають свою фінансову звітність за МСФЗ – 3%, спрощений комплект звітності подають 92% суб'єктів господарювання.

Користувачі можуть краще оцінювати здатність підприємства генерувати грошові кошти чи їх еквіваленти, якщо мають у своєму розпорядженні узагальнену та систематизовану інформацію у вигляді фінансової звітності, сфокусовану на фінансовому стані та результатах діяльності підприємства.

Інформація, яка викладена у звітності підприємства дозволяє розробити

необхідні заходи і процедури, спрямовані на: виживання підприємства в умовах конкурентної боротьби; запобігання банкрутства і великих фінансових невдач; лідерство в боротьбі з конкурентами; росту економічного потенціалу підприємства; ріст обсягу виробництва і реалізації; максимізацію прибутку і мінімізацію витрат, забезпечення рентабельної роботи підприємства.

Головне завдання звітності полягає у наданні інформації та формуванні показників як інформаційної бази ухвалення рішень користувачами. Завдяки звітності можливо представити користувачам релевантну та достовірну інформацію для оцінки діяльності підприємства та його структурних підрозділів через призму управлінського обліку та ефективного менеджменту. Зміни, що відбулися в економіці країни, суттєво позначилися на всіх галузях економіки та призвели до формування сучасної системи інформаційного забезпечення процедур розрахунку показників фінансової звітності. З огляду на це потребують розвитку питання організаційно-методичних засад бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту для формування достовірної та своєчасної облікової інформації й складання та подання звітності.

Питання узагальнення інформації у звітності, аналізу та аудиту її показників розглянуті в роботах. Л. А. Бернстайн, М. М. Бенько, М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, М.Ф. Ван Бред, О.М. Гончаренко, А. М. Герасимович, Г. Г. Кірейцев, .М. Кияшко, О. О. Коробка, С.Я. Король, В.М. Костюченко, О.М.Кулага, Я. Д. Крупка, В. А. Кулик, С. О. Левицька, Н. М. Малюга, О.А. Мошковська, В.В. Сопко, А.П. Шаповалова, Г.В.Уманців, О.В. Фоміна, О.Е.С. Хендріксен, Є. В. Швець та інших. Водночас наукові напрацювання в галузі теорії і методології узагальнення інформації у звітності, аналіз та аудит її показників об'єктивно відстають від практичних проблем сьогодення. Підтвердженням справедливості такої тези є відсутність наукових досліджень щодо розробки облікової політики для потреб управління при формуванні відповідної звітності. В обліковій практиці наростає істотне відставання наукових розробок формування положень узагальнення інформації у звітності, аналізу та аудиту її показників від управлінських потреб підприємств.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та методологічних особливостей узагальнення інформації у звітності, аналіз та аудит її показників.

Для досягнення даної мети були поставлені наступні завдання:

- дослідити економічну сутність та класифікацію звітності підприємства;
- провести огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури щодо узагальнення інформації у звітності підприємства, аналізу та аудиту її показників;
- розглянути передумови організації та методології обліку та формування звітності на досліджуваному підприємстві;
- охарактеризувати методику складання фінансової звітності;
- розглянути узагальнення інформації у податковій та статистичній звітності;
- дослідити формування внутрішньої звітності підприємства з метою прийняття управлінських рішень;
- визначити мету, сутність, методи аналізу та аудиту показників фінансової звітності;
- провести аудит показників фінансової звітності підприємства;
- проаналізувати фінансову звітність підприємства.

Об'єктом дослідження є процес узагальнення інформації у звітності, аналіз та аудит її показників на ТОВ «ЕКО-Автотехнікс».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методологічних і практичних питань, що пов'язані з узагальненням інформації у звітності, аналіз та аудит її показників.

Інформаційними джерелами роботи послужили праці вітчизняних і зарубіжних вчених, а також фахівців в області бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту.

В роботі використовувалися послужили законодавчі акти, що регламентують фінансово-господарську діяльність організацій, нормативні

документи, методичні та інструктивні матеріали з бухгалтерського обліку та аудиту, правила, стандарти аудиторської діяльності, дані бухгалтерської (фінансової), податкової, статистичної та внутрішньої звітності, первинні документи і облікові реєстри, методичні та інструктивні матеріали з бухгалтерського обліку та звітність підприємства ТОВ «ЕСО-Автотехнікс».

Для досягнення поставленої мети використані наступні методи: монографічний метод – при дослідженні теоретичних аспектів формування звітності підприємства, індукції та дедукції при емпіричному й теоретичному дослідженні узагальнення інформації у звітності; статистичного та порівняльного аналізу – при проведенні аналізу показників фінансової звітності підприємства, абстрактно-логічний – при формуванні принципів і висновків. З використанням системного підходу та економіко-математичних методів окреслено сучасні можливості бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу для забезпечення формування показників звітності та їх відповідність потребам користувачів і вимогам управління. Метод формалізації дозволив розробити методичні засади аудиту звітності підприємства для цілей управління підприємством. Табличний і графічний прийоми застосовувалися для наочного представлення результатів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій із удосконалення організаційно-методичних аспектів формування облікового забезпечення складання звітності, аналізу та її аудиту на підприємствах.

Апробація основних положень, висновків і результатів роботи. Запропоновані результати дослідження прийнято на розгляд на підприємстві, що підтверджується довідкою та основні положення і результати опубліковано у збірнику статей магістрів КНТЕУ за темою «Формування управлінської звітності за центрами відповідальності».

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 52 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ

1.1. Економічна сутність та класифікація звітності підприємства

У сучасному динамічно мінливому світі значимість інформаційних ресурсів неухильно підвищується. Щоб грамотно управляти будь-якою соціально-економічною системою, слід забезпечити надходження необхідної інформації управлінському персоналу. Інформаційне забезпечення процесу управління включає в себе бухгалтерську і статистичну звітність, оперативні дані, неформалізовані поза облікові відомості. Ступінь застосування інформаційних ресурсів в управлінні різна, проте слід зазначити загальну тенденцію слабкої затребуваності бухгалтерських даних при виробленні управлінських рішень.

В умовах ринкової економіки бухгалтерська звітність господарюючих суб'єктів стає основним засобом комунікації і найважливішим елементом інформаційного забезпечення управління. Показники фінансово-господарської діяльності організації та узагальнюються в звітності.

Бухгалтерський облік містить інформацію про господарську діяльність підприємства. Всі господарські операції, управлінські рішення знаходять своє відображення у бухгалтерському обліку. Для одержання інформації про результати такої діяльності дані бухгалтерського обліку узагальнюються в певній системі показників, що забезпечує наявність достовірної, своєчасної, узагальненої, економічної інформації та досягається складанням звітності, яка є завершальним етапом бухгалтерського обліку.

Звітність є завершальним етапом облікового процесу і, згідно закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», являє собою систему показників, що відображають майнове і фінансове становище організації на звітну дату, а також фінансові результати її діяльності за

звітний період. Звітність має величезний аналітичний потенціал і може бути використана в процесі прийняття управлінських рішень як перспективного, так і поточного характеру.

Звітність – це система взаємопов'язаних показників бухгалтерського обліку, які характеризують підприємницьку діяльність організації за звітний період часу: місяць, квартал, рік. Дані звітності використовуються зовнішніми користувачами з метою оцінки діяльності організації, а також для проведення економічного аналізу, планування і прогнозування, що становить предмет законодавчого нормативного регулювання.

Проведені нами дослідження свідчать про те, що на сьогодні в економічній літературі не існує єдиного підходу до визначення сутності поняття «звітність підприємства» зустрічаються різні трактування вітчизняних вчених, які наведені в таблиці 1.1. скорочено скрізь по роботі табл. 1.1

Таблиця 1.1

Трактування поняття «звітність підприємства»

№ п/п	Автор	Визначення
1	2	3
1	В. Білоусько [3]	сукупність затверджених форм різнопланових звітів про фінансовий стан компанії за обраний звітний період і фінансових результатів операційної та поза операційної діяльності компанії
2	Ю. Верига [8]	система показників, що відображає майнове і фінансове становище підприємства на звітну дату, а також фінансові результати її діяльності за звітний період
3	Н. Ковтун [22]	сукупність показників обліку, відображених у формі певних таблиць і характеризують рух майна, зобов'язань і фінансове становище підприємства за звітний період
4	А. Лишиленко [24]	сукупність форм звітності, складених на основі даних фінансового обліку з метою надання користувачам узагальненої інформації про фінансовий стан і діяльність підприємства, а також зміни в його фінансовому становищі за звітний період в зручній і зрозумілій формі для прийняття цими користувачами певних ділових рішень
5	Л. Медвідь [28]	звітність, призначена для задоволення потреб тих користувачів, які не мають можливості отримувати звітність, підготовлену спеціально для задоволення їхніх особливих інформаційних потреб

Продовження табл. 1.1.

1	2	3
6	Л. Сук [49]	документ, що надає інформацію про фінансове здоров'я компанії
7	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства
8	Методичні рекомендації щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України,	фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період;

Таким чином, наведені в табл. 1.1 різні трактування поняття «звітність підприємства» підкреслюють різноманіття існуючих теоретичних підходів.

На наш погляд, найбільш обґрунтованою є позиція тих авторів, які характеризують звітність підприємства як звітність, яка складається на підставі даних бухгалтерського обліку, узагальнюючи взаємопов'язані економічні показники поточного обліку, які характеризують результати діяльності підприємства за звітний період, для задоволення потреб певних користувачів.

Існує три види господарського обліку - внутрішньогосподарський (управлінський), бухгалтерський та податковий, які один одного доповнюють і відповідно є три види звітності.

За українськими стандартами, бухгалтерська звітність – це єдина система даних про майнове і фінансове положення організації і про результати її господарської діяльності, що складається на основі даних фінансового обліку з метою надання зовнішнім і внутрішнім користувачам узагальненої інформації про фінансове положення організації у формі, зручній і зрозумілій для прийняття цими користувачами певних ділових рішень

Звітність підприємства – це єдина система даних про майнове і фінансове становище організації та про результати її фінансово-господарської діяльності, що складається на основі даних бухгалтерського обліку за

встановленими формами.

Основна мета бухгалтерської звітності – забезпечити необхідною фінансовою інформацією всіх зацікавлених користувачів.

Мета бухгалтерської звітності, як і аналізу, визначаються потребами користувачів. Тому вона повинна містити дані про результати фінансово-господарської діяльності, а також про поточне фінансове положення і зміни, що сталися в ній, за звітний період [20, с. 103].

Таким чином, бухгалтерська звітність може бути використана для:

- фінансово-економічного аналізу і управління господарюючим суб'єктом;
- виявлення кінцевого фінансового результату діяльності господарюючого суб'єкта – чистого прибутку (збитку) і розподілу її між власниками;
- надання до податкової інспекції фіскальної служби України;
- виявлення ознак банкрутства господарюючих суб'єктів;
- формування даних статистики.

Визначення «податкова звітність» міститься у Наказі Державної податкової служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України» № 516 від 14.06.2012р. Згідно зазначеного нормативного акту, податкова звітність це документи, які відповідно до Кодексу подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування та/або сплата податку, збору [4].

Серед науковців також відсутнє єдине бачення поняття «податкова звітність». Більшість науковців, під податковою звітністю розуміють сукупність документів, що подаються платниками податків до органів державної податкової служби у строки, встановлені законодавством, на підставі яких здійснюється нарахування та/або сплата податку (обов'язкового платежу). Податкова звітність це документація (податкові декларації, розрахунки, звіти, тощо), яка містить інформацію про розрахунок податкових

зобов'язань, на підставі яких здійснюється нарахування та/або сплата податку, збору (обов'язкового платежу), що підлягає сплаті до бюджету та державних цільових фондів у встановлені законом терміни, яка подається платником податку, податковим агентом в податкові органи. Вона подається суб'єктом господарювання у податкові органи у порядку, встановленому в податковому законодавстві. [5, с. 175].

Звітність підприємства є джерелом інформації про фінансові результати і про майновий стан організації. Звітність як елемент методу бухгалтерського обліку полягає в узагальненні облікової інформації про майновий та фінансовий стан господарюючого суб'єкта та результатах його підприємницької діяльності за встановленими формами за певний період.

Звітність є сукупністю відомостей про роботу організації за певний період часу, згрупованих в установленому порядку і послідовності. Звітність включає таблиці, які складають на основі облікових даних.

Звітність організації служить основним джерелом інформації про її діяльність. Вивчення бухгалтерських звітів дозволяє розкрити причини досягнутих успіхів, а також виявити недоліки в роботі, допомагає намітити шляхи вдосконалення діяльності організації.

Бухгалтерська звітність складається не тільки для державних органів. Звітність необхідна для того, щоб мати уявлення про прибутковість функціонування даного підприємства і правильності розрахунку їм податкових сум. Куди важливіше використовувати бухгалтерську фінансову звітність самим засновникам. Адже її якісний і детальний аналіз, дозволяє не тільки встановити вигідність роботи підприємства та його фінансовий стан, а й провести розрахунки на майбутнє і розробити стратегію для поліпшення розвитку і збільшення одержуваного прибутку.

Значення бухгалтерської звітності визначається її можливістю сприяти вирішенню ряду важливих завдань, пов'язаних з використанням облікової інформації:

1. При складанні бухгалтерської звітності забезпечується фільтрація,

агрегування і систематизація облікової інформації, вибираються показники, які є важливими для характеристики результатів роботи організації, і усувається надлишкова інформація, яка не має значення для користувачів даного рівня. Звітні показники зводяться в систематизовані групи, що полегшують їх розуміння і використання.

2. Бухгалтерська звітність являє собою джерело інформації для фінансового аналізу. На основі її показників дається експрес-оцінка стану майна організації та його джерел, визначаються фінансова стійкість, платоспроможність і прибутковість організації, а також виявляються тенденції її розвитку.

3. За інформацією бухгалтерської звітності оцінюється виконання плану, формуються пункти неузгодженості фактичного стану фінансово-господарської діяльності організації із запланованим. Ці пункти дають можливість акцентувати увагу керівників на конкретних відхиленнях від планових завдань і нормативів, давати оцінку виявленим відхиленням, визначати їх можливі наслідки і шляхи усунення. За відхиленнями звітних показників від планових можна судити про якість планування можливих резервах поліпшення підсумкових показників роботи організації, необхідності уточнення планових розрахунків. Інформація бухгалтерської звітності служить базою для подальшого планування.

4. Бухгалтерська звітність є ключовим засобом комунікації, які забезпечують зовнішнім користувачам можливість оцінити майнове і фінансове становище організації. Це своєрідна мова бізнесу [16, с. 103].

Бухгалтерська звітність служить інструментом планування та контролю досягнення економічних цілей підприємства, які можна звести до двох найважливішим економічним спонукань підприємництва.

Використання фінансової звітності для управління має провідне значення, так як дані представлені в звітності надають конкретні дані про фінансовий стан підприємства, що дозволяє оперативно оцінити фінансовий стан та зробити висновки щодо подальшої діяльності. Напрямки забезпечення

потреб користувачів щодо фінансової звітності зображено на рис. 1.1.

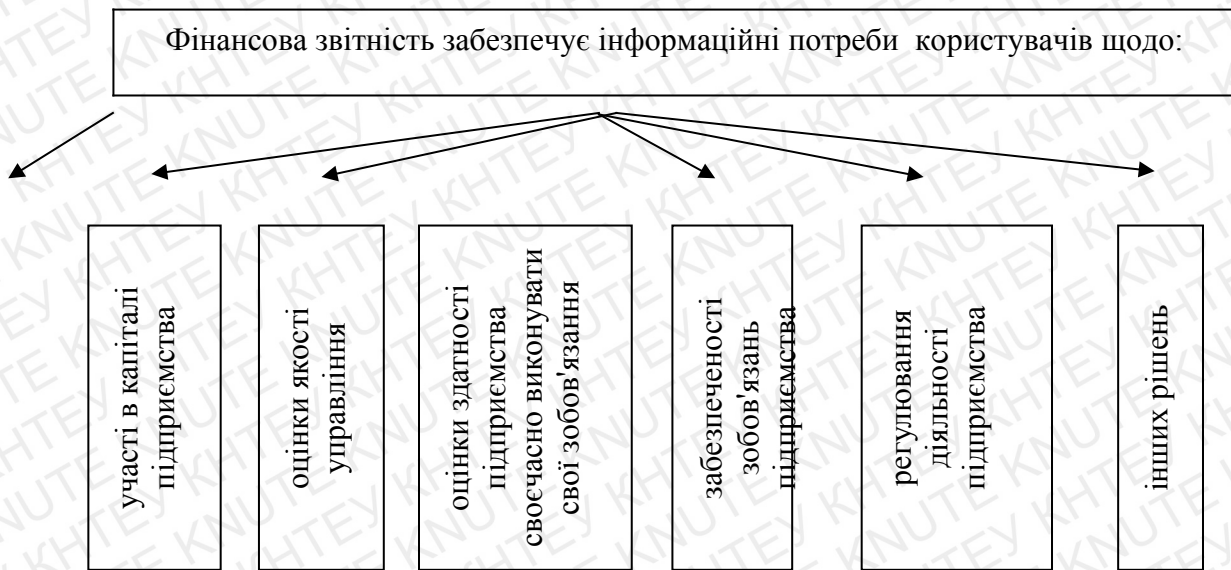

Рис. 1.1. Напрямки забезпечення інформаційних потреб користувачів фінансової звітності [44, с. 51]

В основу завдань бухгалтерської звітності покладені інтереси користувачів інформації, які, в свою чергу, є вихідним пунктом у побудові самої системи бухгалтерського обліку.

Організації, підприємства та установи складають звіти за типовими формами та інструкціями щодо їх заповнення, які затверджені Міністерством фінансів України.

Принципи класифікації бухгалтерської звітності визначаються її складом, призначенням, використаними для складання даними. На цій підставі можна виділити основні ознаки, які визначають належність звітності до певного виду:

- для якої сфери складається;
- період часу, який відображає;
- ким буде розглядатися;
- скільки даних містить.

Звітність, що складається організаціями класифікується за рядом ознак, представлених на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Класифікація звітності [16, с.87]

За першою ознакою звітність розділяється на статистичну, податкову, фінансова та управлінську звітність.

Фінансова звітність є інформаційною базою фінансового аналізу, тому що в класичному розумінні фінансовий аналіз – це аналіз даних фінансової звітності. Фінансовий аналіз проводиться по-різному, залежно від поставленого завдання. Він може використовуватися для виявлення проблем управління виробничо-комерційною діяльністю; служити для оцінки діяльності керівництва організації; бути використаний для вибору напрямів інвестування капіталу, нарешті, виступати інструментом прогнозування окремих показників і фінансової діяльності в цілому [20, с. 107].

Податкова звітність – один з видів бухгалтерської звітності. Подається у вигляді податкових декларацій (розрахунків) платником податків (у тому числі відокремленими підрозділами у випадках, визначених Податковим Кодексом України) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого

(виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Статистична звітність – це звітність, яку складають усі суб'єкти господарювання і яка надає інформацію органам державної статистики для оцінки стану та розвитку економіки держави і планування макроекономічних показників.

При складанні статистичної звітності використовуються дані статистичного обліку, поточного бухгалтерського обліку і звітності. Податкова звітність являє собою сукупність показників, що характеризують повноту розрахунків з бюджетами різних рівнів по податках. За допомогою бухгалтерської звітності здійснюються систематичне спостереження і контроль за виконанням конкретних показників роботи і збереженням майна господарюючого суб'єкта. Відмінною рисою бухгалтерської звітності є балансовий принцип взаємозв'язку її показників. Цей принцип впливає з подвійного запису даних на рахунках, показники яких становлять основу звітності. З цього випливає, що бухгалтерська звітність - це впорядкована взаємопов'язана система показників, які характеризують умови та результати господарської діяльності. Балансовий принцип побудови бухгалтерської звітності підсилює її комплексний характер і полегшує перевірку правильності звітності. Оперативна звітність призначена для поточного контролю за роботою господарського органу. Вона містить мінімальну кількість показників, що характеризують результати роботи за окремими видами діяльності.

За призначенням звітність поділяється на зовнішню та внутрішню. Зовнішня звітність готується для зовнішнього розгляду. Наприклад, органами контролю, інвесторами, кредиторами. Внутрішня звітність надається на розгляд саме всередині організації, в основному, коли потрібно приймати управлінські рішення. Внутрішня звітність складається безпосередньо для керівництва підприємства з метою, щоб після розгляду були прийняті максимально ефективні управлінські рішення для отримання прибутку і

оптимізації виробничих процесів.

За термінами складання і надання характеризує види звітності, які надають інформацію за певний відрізок часу. Так, річна звітність наочно демонструє фінансові процеси та їх результати, що проводяться протягом року. А також дає можливість зробити висновки про ефективність саме за цей період. Термін в рік є стандартним звітним періодом для бухгалтерської звітності. Якщо звітність формується за період менше року, то така звітність називається квартальною або місячною. Вона охоплює період в один місяць, три місяці, півроку чи дев'ять місяців.

Кількість відображеної інформації в звітній документацією формує наступні типи: індивідуальний, зведений, а також консолідований. Індивідуальний вигляд говорить сам за себе, така звітність демонструє фінансове становище окремого індивідуального підприємства. Тобто відображає його в рамках самостійної структури. Зведена звітність відображає підсумовані дані по структурам-учасникам одного підприємства. Вона формується як пояснення до однієї, що складається з більш дрібних частин підприємства. Консолідована звітність дає можливість уявити самостійні організації всередині одного суб'єкта господарювання. Тобто об'єднати повноцінні самостійні структури в форму одного великого підприємства.

Незалежно від виду, бухгалтерською звітністю виконуються певні функції, тобто мета, для якої вона, власне, і складається. До таких функцій відносять інформаційну та контролюючу.

Інформаційна функція полягає в цільовому призначенні складених звітних документів. Вони несуть в собі певну інформацію для зацікавлених осіб. У випадку конкретно з бухгалтерською звітністю дана інформація характеризує фінансове становище досліджуваного об'єкта. Вона повністю відображає всі фінансові процеси, а також їх результати, а потім систематизує отримані дані для розгляду і визначення особливих управлінських рішень. Контролююча функція полягає в тому, що і органи зовнішнього державного контролю, і внутрішні управлінські особи, а також зовнішні зацікавлені за

допомогою звітності отримують інформацію про ефективність роботи даного підприємства. На базі чого можуть зробити певні висновки і оцінити правильність роботи, відповідність її законодавству і т. д.

Користувачем бухгалтерської звітності визнається будь-яка юридична або фізична особа, яка зацікавлена в інформації про організацію. У зв'язку з цим становить інтерес коло користувачів облікової інформації. Незважаючи на те, що дане коло користувачів досить стабільне, їх вимоги до цієї інформації різні. Різниця полягає в першу чергу за характером їх інтересів. Одних, які вклали в цю фірму капітал, – цікавить дохід, інших – обкладання податком цього доходу, третіх – повнота і своєчасність оплати витраченої праці і т. д. Користувачів бухгалтерської інформацією наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Користувачі бухгалтерської звітності

Внутрішні користувачі	Бухгалтерська інформація				
	Зовнішні користувачі				
	Ті, хто має прямий фінансовий інтерес	Що не мають прямого фінансового інтересу			Без фінансового інтересу
		Податкові органи	Професійні учасники фондового ринку	Органи з управління економікою, суспільство м	Інші групи
1. Апарат управління фірмою: - Директор, - Генеральний директор, - дирекція, рада директорів 2. Власники 3. Керівники 4. Персонал	Справжні або потенційні - інвестори; - кредитори; - постачальники; - майбутні акціонери; - покупці	Державна фіскальна служба. Фіскальні органи на рівні області; районів	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку; дилери брокери депозитарії фондові біржі інші	Міністерств о економічног о розвитку і торгівлі; Міністерств о фінансів; інші урядові органи; профспілки	Аудиторські фірми; органи статистики; громадські профспілкові організації бухгалтерів і аудиторів; та інші

Внутрішні користувачі – особи, зайняті в апараті управління, власники, менеджери, яким необхідна облікова інформація для здійснення планування, контролю та оцінки ділових операцій. Для внутрішніх користувачів

бухгалтерська звітність, а також дані обліку, що послужили основою для її формування, є важливими індикаторними показниками як для оперативного управління, включаючи прийняття багатьох рішень в процесі управління для забезпечення двох зазначених вище основних цілей підприємництва: отримання прибутку при одночасному збереженні свого джерела доходу, тобто власного капіталу, так і контролю збереження свого майна.

Зовнішні користувачі – сторонні споживачі інформації з прямим або непрямим фінансовим інтересом. Вони поділяються на такі групи:

- особи, які не працюють в організації, але прямо зацікавлені в успішній її діяльності (акціонери, інвестори, кредитори, покупці та ін.);
- особи, які безпосередньо не беруть участі в роботі організації, але мають непрямий фінансовий інтерес – фіскальна служба, державні органи управління, різні фінансові інститути та учасники фондового ринку (страхові компанії, біржі, дилери, брокери та ін.);
- особи, які не мають фінансового інтересу, крім ділового співробітництва: аудиторські фірми, органи статистики, арбітраж та ін.

Зовнішні користувачі бухгалтерської інформації отримують можливість за даними звітності:

- прийняти рішення щодо доцільності та умов ведення справ з тим чи іншим партнером;
- уникнути видачі кредитів ненадійним клієнтам;
- оцінити доцільність придбання активів тієї чи іншої організації;
- правильно побудувати відносини з замовниками;
- оцінити фінансове становище потенційних партнерів;
- врахувати можливі ризики підприємництва і т. д.

Для користувачів особливо важлива якісна і корисна бухгалтерська інформація. Для забезпечення інформацією численних користувачів бухгалтерської звітності в ринковій економіці законодавчо введено поняття «публічна бухгалтерська звітність» (ст. 8 Закону «Про аудиторську діяльність»), згідно з якою акціонерні товариства відкритого типу, банки інші

кредитні організації, страхові організації, біржі, інвестиційні та інші фонди, що створюються за рахунок приватних, суспільних і державних фондів (внесків), зобов'язані публікувати річну бухгалтерську звітність не пізніше ніж до 30 квітня року.

Отже, звітність підприємства характеризує стан роботи підприємства за звітний період, є засобом оперативного керівництва виробництвом і контролю за діяльністю.

1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури щодо узагальнення інформації у звітності підприємства, аналізу та аудиту її показників

Законами України передбачено, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати та подавати фінансову звітність. Нормативно-правове регулювання звітності підприємств в Україні здійснюється указами Президента, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів України. Нормативно-правове регулювання звітності в Україні можна представити чотирьох рівневою системою (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Нормативно-правове регулювання звітності в Україні [21, с. 63]

Рівні регулювання	Джерела регулювання	Регулюючі документи і положення	Функції регулюючих документів і положення
1	2	3	4
Перший	Президент України, Верховна рада України, Кабінет Міністрів України	Закони України, Кодекси, Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України	Встановлюють єдині правові і методологічні основи організації і ведення бухгалтерського обліку, складання звітності
Другий	Міністерство фінансів України, інші органи виконавчої влади	Положення (стандарти) бухгалтерського обліку	Регулює загальні принципи організації і ведення бухгалтерського обліку, надання бухгалтерської звітності, правила і порядку звітності окремих об'єктів бухгалтерського

			спостереження
Третій	Міністерства та відомства	Накази Міністерства фінансів України	Включає документи, на основі яких встановлено порядок формування і складання бухгалтерської звітності

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4
Четвертий	Управлінський персонал організації	Документи, що регулюють облікову політику підприємства	Інструкції та інші документи в рамках облікової політики самих господарюючих суб'єктів за складом, формам, їх адресами і термінів подання сегментної звітності як для зовнішніх користувачів, так і внутрішніх цілей

Джерело: власна розробка автора

Правові основи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV із змінами та доповненнями, а також прийнятими відповідними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в Україні. Зазначений Закон поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством.

Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає бухгалтерський облік як процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність торговельного підприємства зовнішнім та внутрішнім користуванням для прийняття рішень [4]. Із змісту цієї статті витікає, що методологічно і організаційно звітність є невід'ємною складовою системи бухгалтерського обліку і виникає на завершальному етапі облікового процесу, що забезпечує методологічну єдність показників, які в ній відображаються з даними первинної документації та обліковими реєстрами.

Згідно ст. 12 Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, підприємства, які здійснюють діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення. Підприємствами, що становлять суспільний інтерес є:

- підприємства-емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів;
- банки;
- страховики;
- недержавні пенсійні фонди;
- інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств);
- великі підприємства (сукупна вартість активів – понад 20 млн євро, чистий дохід – більше 40 млн євро, а середня чисельність працівників – понад 250 осіб).

Суб'єкти господарювання, що мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції, повинні скласти і подати консолідовану фінансову звітність. Об'єднання підприємств, окрім власної звітності, зобов'язані подати зведену фінансову звітність

Вимоги Кодексів та Законів України щодо ведення обліку і складання звітності підприємств наведемо в додатку А.

Основними законодавчо-нормативними документами є Податковий кодекс України, Господарський кодекс України та Цивільний кодекс України.

Податковий кодекс України визначає особливості обліку податкових зобов'язань, зокрема дає зрозуміти сутність доходів; регламентує їх склад та особливості визначення окремих елементів, визначає платників податку, об'єкт оподаткування, оподаткування операцій особливого виду, дохід який оподатковується і який не оподатковується.

Господарський кодекс України встановлює відповідно до Конституції

України правові основи господарської діяльності, які ґрунтуються на різноманітності господарських суб'єктів різних форм власності. Господарський кодекс України націлений на забезпечення зростання ділової активності господарських суб'єктів, розвиток підприємництва і на цій основі збільшення ефективності суспільного виробництва. Визнання доходів в Господарському Кодексі України ототожнюється із визначенням прибутку, що унеможливило використання даного визначення в обліково-контрольній практиці підприємств.

Господарський та Податковий Кодекси України, на нашу думку, не конкретизують порядок визнання доходів для цілей обліково-контрольної практики на підприємстві.

Аудиторська діяльність у сфері незалежного фінансового контролю регулюється Господарським кодексом України, Законом України «Про аудиторську діяльність», Міжнародними стандартами аудиту.

Закон «Про аудиторську діяльність» розкриває зміст організаційного та методичного забезпечення аудиту фінансової звітності.

Міжнародні стандарти аудиту (МСА) (англ. International Standards on Auditing (ISA)) повна назва Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг – міжнародні професійні стандарти для здійснення аудиторської діяльності. Вони видаються Міжнародною федерацією бухгалтерів через Раду з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості.

Призначення стандартів полягає у забезпеченні:

- високого рівня гарантій щодо якості аудиторських послуг;
- високого іміджу професії аудитора;
- взаємозв'язку між окремими елементами та процесами аудиторського циклу;
- вирішення спірних питань між аудиторами та замовниками їх послуг, встановлення рівня - відповідальності аудиторів;
- розуміння користувачів аудиторської інформації процесу

аудиторської перевірки.

До інших нормативно-правових документів, які регламентують загальні положення щодо визначення доходу від реалізації продукції належать: Постанова КМУ № 419 «Про порядок представлення фінансової звітності». Вона визначає порядок, загальні вимоги і строки представлення фінансової звітності юридичними особами, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності. Положення «Про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку», яке встановлює порядок відображення та зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності підприємствами.

Другий рівень – Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. В Україні введено в дію тридцять чотири положення (стандарти) бухгалтерського обліку та два національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Це нормативно-правові акти, затверджені Міністерством фінансів України, що визначають принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні [1]. Українські стандарти не суперечать міжнародним стандартам і, по суті, є їх окремим випадком, пристосованим під національні особливості ведення бізнесу в Україні [2].

Зокрема, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає: зміст Балансу (Звіту про фінансовий стан, Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів (за прямим методом)», «Звіту про рух грошових коштів (за непрямым методом)», Звіту про власний капітал», «Приміток до річної фінансової звітності»; «Додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами». Вимоги положень щодо ведення обліку і складання звітності підприємств наведено в табл. 1.4

Таблиця 1.4

Вимоги положень (стандартів) бухгалтерського обліку та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку щодо ведення обліку і складання звітності підприємств

Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	2	3
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.02. 2013р. № 73	Положення визначає загальні вимоги щодо складання фінансової звітності підприємствами України	При дослідженні методики складання фінансової звітності
НП(С)БО 2 "Консолідована фінансова звітність" наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 628.	Положення визначає загальні вимоги щодо складання консолідованої фінансової звітності підприємствами України	При дослідженні методики складання консолідованої фінансової звітності
П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 137	Положенням (стандартом) визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності.	При дослідженні методики виправлення помилок у фінансовій звітності
П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджений наказом Міністерства фінансів України 25.02.2000р. № 39	Положенням встановлено зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) та порядок заповнення його статей	При складанні звітності малими підприємствами слід дотримувати основних встановлених вимог
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. № 412	визначає методологічні засади формування інформації про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів та її розкриття у фінансовій звітності	При складанні звітності використовуються дані бухгалтерського обліку, які сформовані на відповідно до цього положення

Джерело: власна розробка автора

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» великі та середні підприємства мають справу з повною фінансовою звітністю, що складається з:

- баланс (звіту про фінансовий стан) – форма № 1;
- звіт про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) – форма № 2;
- звіт про рух грошових коштів – форма № 3;
- звіт про власний капітал – форма № 4;
- примітки до фінансової звітності – забезпечують деталізацію та пояснення статей фінансової звітності, форма подачі довільна, розкривається інформація передбачена національними стандартами або МСФЗ.

Ці форми затверджено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Для консолідованої фінансової звітності НП(С)БО 1 передбачає спеціальні форми, які аналогічні зазначеним вище і враховують певні особливості консолідації.

Якщо підприємство, застосовує МСФЗ, то форма № 5 та форма № 6 не складаються. Такі підприємства готують загальні примітки до фінансової звітності з урахуванням вимог міжнародних стандартів. Інформація у такому разі про ті ж самі сегменти та інші елементи фінансової звітності розкривається у довільній формі, враховуючи ту деталізацію, яку вимагають МСФЗ. Також МСБО 1 передбачає два варіанти подачі аналога звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід): або єдиний звіт про сукупні доходи, що включає компоненти прибутку та збитку; або окремо – звіт про прибутки та збитки й окремо – звіт про сукупний дохід.

Суб'єкти малого підприємництва, неприбуткові підприємства та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності складають та подають скорочену фінансову звітність.

Свою чергою, скорочену фінансову звітність залежно від категорії суб'єкта господарювання можна подавати у вигляді Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва (Баланс за формою № 1-мс та Звіт про фінансові результати за формою № 2-мс) або Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва (Баланс за формою № 1-м і Звіт про фінансові результати за формою № 2-м).

При цьому спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва за формами № 1-мс та № 2-мс подають юридичні особи — суб'єкти малого підприємництва, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства, та юридичної особи — суб'єкти мікропідприємництва.

Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва за формами № 1-м та № 2-м подають юридичної особи — суб'єкти малого підприємництва, які вирішили не складати Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності.

Також для певних категорій суб'єктів господарювання передбачено обов'язкове складання фінансової звітності за МСФЗ. До таких підприємств відносять, зокрема, публічні акціонерні товариства, банки, страховиків, кредитні спілки, підприємства, що надають фінансові послуги. За бажанням суб'єкти господарювання, для яких такого обов'язку законодавство не встановлює, можуть самостійно визначити доцільність застосування МСФЗ для складання фінансової звітності.

Категорії суб'єктів підприємництва визначає частина 3 статті 55 Господарського кодексу України. Для зручності відобразимо групи підприємств та критерії, за якими їх відносять до тієї чи тієї категорії, у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Категорії суб'єктів підприємництва

Категорія підприємств	Середня кількість працівників за рік	Річний дохід від будь-якої діяльності (еквівалент грн. за середньорічним курсом НБУ)
Суб'єкти великого підприємництва	> 250 осіб	> 50 млн. євро
Суб'єкти середнього підприємництва	> 50 ≤ 250 осіб	> 10 млн. євро ≤ 50 млн. євро
Суб'єкти малого підприємництва	> 10 ≤ 50 осіб	> 2 млн. євро ≤ 10 млн. євро
Суб'єкти мікропідприємництва	≥ 10 осіб	≥ 2 млн. євро

Положення (стандарти) бухгалтерського обліку копіюють Міжнародні стандарти фінансової звітності, але не досить досконало і повно розкривають сутність деяких питань з обліку витрат на оплату праці, в порівнянні з міжнародними [5, 7]. Невідповідність фінансової звітності українського підприємства вимогам Міжнародних стандартів фінансової звітності може виникати внаслідок:

- жорсткої регламентації форм фінансової звітності в Україні і практичної відсутності умов для застосування принципу "суттєвості";
- відсутності в Україні окремих стандартів, адекватних Міжнародним стандартам фінансової звітності (зокрема, Міжнародні стандарти фінансової звітності 8, 20, 26, 28, 31, 34,37);
- стислості змісту Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, у відсутності пояснень до них, що нерідко приводить до помилкової інтерпретації окремих положень.

Питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал регламентується Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, які затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433 [16].

Теоретико-методологічні та організаційно-методичні аспекти проблемних питань щодо формування звітності підприємства, її контролю та аналізу в умовах ринкової економіки досліджували багато українських дослідників.

Найбільше уваги науковцями приділялось вирішенню загальних питань щодо становлення та розвитку звітності (32,14 %). Також значна частка пропозицій стосувалась удосконалення облікового забезпечення складання звітності (21,43 %) та безпосередньо методики складання звітності підприємств в цілому (21,43 %) та окремих галузей господарства (21,43 %). Слід зауважити, що лише в одній роботі наводились пропозиції щодо

удосконалення облікового забезпечення та методики складання статистичної звітності. Розглянемо більш детально основні результати дослідження українських науковців щодо проблем звітності, які згруповані за наведеними напрямками (додаток Б).

Загальні теоретичні та методичні аспекти формування бухгалтерської звітності досліджені в роботах Яцишин Н.З., Яцко М.В., Івахів Ю. О.

Яцишин Н.З. вперше проведено комплексне дослідження впливу економічних, суспільно-політичних умов на становлення і розвиток вітчизняної звітності та здійснено її періодизацію. Яцко М.В. визначені елементи сучасної фінансової звітності, що сформовані під впливом різноманітних теорій балансознавства, й визначені підходи до отримання достовірної інформації за допомогою інтеграції концепцій статичної та динамічної інтерпретації балансу. У дисертації Івахів Ю. О. визначено перелік факторів, що визначають стан фінансової звітності, і до яких відноситься: взаємний вплив різних держав одна на одну; одноманітність національних облікових стандартів і законодавчих систем; тісний зв'язок між правилами бухгалтерського обліку і правилами оподаткування; чинна національна правова система; існуюча в країні фінансова (податкова) система; організаційно-правові форми національних господарюючих суб'єктів; концентрація акцій; вплив державних органів на процес підготовки і складання фінансової звітності; ведення обліку в умовах інфляції.

Концептуальні положення щодо підготовки, формування й аналізу фінансової звітності окремих видів та сфер діяльності було систематизовано у роботах Кучеренко Т.Є., Кварцхава О.В., Мервенецька В.Ф. Науковці досліджували порядок формування та облікове забезпечення звітності про фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання.

Порядок формування консолідованої фінансової звітності досліджувалося вченими Мейш А.В., Любимовим М.О., Нагірською К.Є., Позов А.Х., Куліковою Н.Т. В роботах здійснено огляд та розробка теоретичних та організаційних засад щодо удосконалення консолідованої

фінансової звітності підприємств.

Розвиток теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій із бухгалтерського обліку та аудиту фінансових результатів діяльності підприємства в умовах стандартизації звітності. Цільова спрямованість наукових праць Костирко Р.О. пов'язана з розробкою методичних засад та практичних рекомендацій щодо вдосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності в контексті гармонізації з міжнародними стандартами фінансової звітності.

Проведені дослідження показують, що в Україні досі не захищено жодної дисертації з питань формування комплексної системи облікової звітності як складової частини інформаційної системи підприємства, хоча в даному напрямі достатньо проблемних питань, зокрема зміни вимог до фінансової звітності, зміна податкового законодавства. На думку професора Задорожного З.-М.В., «логічним було би, щоб у Законі серед термінів у статті 1 розділу 1 «Загальні положення» було наведено визначення бухгалтерської і внутрішньогосподарської звітності, принципу бухгалтерського обліку, власного капіталу. Визначення названих звітностей необхідне для розуміння того, чим вони відрізняються від статистичної чи податкової» [5, с. 14]. Також залишається невирішеним питання підвищення рівня якості звітної облікової інформації з метою задоволення потреб користувачів.

Таким чином, огляд нормативних документів свідчить про те, що звітності надається важливе значення, законодавчі акти дають можливість належним чином організувати складання звітності та правильно документально оформити її, а потім провести аналіз, узагальнити та реалізувати результати аналізу звітності на підприємствах.

1.3. Передумови організації та методології обліку та формування звітності на ТОВ «ЕКО-Автотехнікс»

ТОВ «Есо-Автотехнікс» входить в найбільший український автомобільний холдинг AutoDistribution Ukraine (AD Україна), офіційно постачає в Україну високоякісні запчастини для легкових і вантажних автомобілів.

З моменту заснування підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» орієнтована на розвиток оптових продажів і побудова довгострокових відносин зі своїми клієнтами. Спеціалізація компанії - дистрибуція запасних частин для легкових автомобілів. На сьогоднішній день компанія займає провідну позицію на ринку автомобільних запчастин України.

Професійна команда, завжди залишаючись максимально близькою до вимог ринку і оперативно реагуючи на зміни, що відбуваються, дозволяє компанії ТОВ «Есо-Автотехнікс» бути лідером ринку автозапчастин України.

На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» лінійна структура управління – управління дії проводяться одним керівником, який приймає рішення по всіх питаннях, несе повну відповідальність за результати діяльності. Структуру управління ТОВ «Есо-Автотехнікс» зобразимо на рис. 1.3.

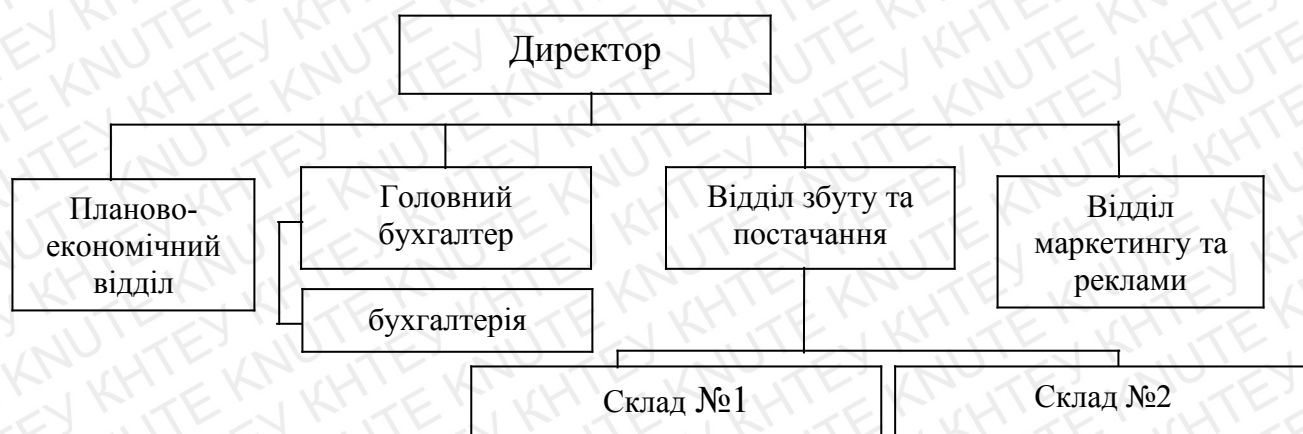

Рис. 1.3. Структура управління ТОВ «Есо-Автотехнікс»

Директор розробляє головні цілі, контроль, організацію, координацію дії спеціалістів. Керівник здійснює добір та розміщення керівників структурних підрозділів та спеціалістів і затверджує їх посадові інструкції.

Бухгалтерський облік в ТОВ «Есо-Автотехнікс» здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. Організаційна структура

бухгалтерії визначається кількістю і характером структурних підрозділів підприємства. Розділ службових обов'язків проводиться за функціональною ознакою. За кожною групою робітників в залежності від обсягу робіт прикріплюється ділянка. Бухгалтерія ТОВ «Есо-Автотехникс» складається з 5 чоловік. Головний бухгалтер підприємства в своєму розпорядженні має заступника.

Відповідальність за достовірність облікових даних, повноту відображених господарських операцій, правильність і своєчасне представлення фінансової, податкової звітності несе головний бухгалтер.

Бухгалтерія забезпечує ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних. Головний бухгалтер забезпечує дотримання вимог, передбачених законодавчими та нормативними документами з питань організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку. Відповідальність за ведення податкового обліку, правильність і своєчасність складання і подання податкової звітності несе головний бухгалтер згідно з чинним законодавством. Обов'язок ведення управлінського обліку та складання управлінської звітності на підприємстві покладається на фінансового менеджера.

Головний бухгалтер несе особисту відповідальність перед керівником підприємства ТОВ «Есо-Автотехникс», відповідно до переліку питань, перерахованих у їх посадових інструкціях.

Відповідальність інших працівників, які здійснюють бухгалтерський облік, регулюється посадовими інструкціями, що затверджуються керівником підприємства.

Бухгалтерський облік на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехникс» є інформаційною системою, що містить вичерпні фінансові відомості про підприємство як суб'єкта господарської діяльності. Бухгалтерська інформація,

базуючись на документальних доказах, дає змогу простежити активи та пасиви підприємства від моменту, коли було розпочато діяльність та придбання цих активів, до їх списання чи реалізації.

Бухгалтерська система на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» комп'ютеризована за допомогою програми 1С Бухгалтерія, отже бухгалтерські проведення, занесення інформації до щоденних балансів, касових книг і оборотно-сальдових відомостей - виконуються в автоматичному режимі.

На виконання вимог Закону України від 16 липня 1999 року № 966-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» затверджене положення «Про облікову політику».

Підприємство згідно вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» самостійно обирає облікову політику.

При розробці облікової політики підприємством ТОВ «Есо-Автотехнікс» дотримано принцип послідовності, який передбачає постійне застосування обраної облікової політики. Зміни в обліковій політиці можливі лише у випадках, передбачених Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і відображена у примітках до фінансової звітності.

В обліковій політиці ТОВ «Есо-Автотехнікс» висвітлено обрану облікову політику шляхом опису:

- принципів оцінки статей звітності;
- методів обліку щодо окремих статей звітності.

Облікова політика ТОВ «Есо-Автотехнікс» як сукупність правил реалізації методу бухгалтерського обліку забезпечує максимальний ефект від ведення обліку, тобто завдяки їй досягати своєчасне формування фінансової

й управлінської інформації, її вірогідність, об'єктивність, доступність і корисність для управлінських рішень і широкого кола користувачів. До способів ведення бухгалтерського обліку належать способи групування й оцінки фактів господарської діяльності, погашення вартості активів, організації документообігу, інвентаризації, способи застосування рахунків бухгалтерського обліку, системи реєстрів бухгалтерського обліку, обробки інформації й інші відповідні способи й прийоми.

На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехникс» для цілей бухгалтерського обліку, використовувати національні стандарти бухгалтерського обліку, що введені в дію згідно з чинним законодавством. На підприємстві застосовується журнально-ордерна система обліку. журнали-ордери та інші облікові реєстри складаються щомісяця. Дані журналів-ордерів, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображаються в Головній книзі підприємства (оборотному балансі), що є підставою для складання Балансу підприємства. Після обробки журнали-ордери, облікові реєстри і довідки повинні бути підписані головним (старшим) бухгалтером із вказівкою дати підпису.

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємством ТОВ «Есо-Автотехникс» проводиться інвентаризація активів і зобов'язань відповідно до Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів і розрахунків

На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехникс» при складанні фінансової звітності встановлено поріг істотності в розмірі 50 грн.

Отже, облікова політика є важливим інструментом організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Вдало, попередньо глибоко проаналізована, комбінація можливих варіантів облікової політики дає змогу підприємству ефективно здійснювати господарську діяльність. Для забезпечення організації та методології обліку та формування звітності на підприємстві видано наказ про облікову політику підприємства, затверджено

посадові інструкції працівників бухгалтерії, розроблено графік документообігу та затверджено строки зберігання документів.

Ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства характеризується системою техніко-економічних показників, вибір яких залежить від спеціалізації підприємства. В процесі аналізу виявляється динаміка змін даних техніко-економічних показників протягом останніх трьох років 2015-2017 рр. діяльності підприємства, визначаються в абсолютному та відносному вигляді відхилення цих показників в звітному році порівняно з попереднім. Наведемо основні техніко-економічні показники ТОВ «Есо-Автотехнік» за 2015-2017 роки, використавши звітність підприємства (табл. 1.6.).

Таблиця 1.6.

**Основні техніко-економічні показники ТОВ «Есо-Автотехнік»
за 2015-2017 роки**

тис.грн.

Показники	рік			Абсолютні відхилення, +/-		Відносні значення	
	2015	2016	2017	2017/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2016
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	777261	1534019	2185323	1408062	651304	281,2	142,46
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	678	717	851	173	134	125,5	118,69
Фонд оплати праці, тис. грн.	35 088,00	47 533,00	66 534,00	31446	19001	189,6	139,97
Вартість майна під-ва, тис. грн.	468255	946827	1333427	865172	386600	284,8	140,83
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	5744602	5744603	5744604	2	1	100,0	100,00
Операційні витрати, тис. грн.	119 142,0	146 041,0	218 291,0	99149	72250	183,2	149,47
Фондовіддача основних засобів, грн./грн.	11,76	18,63	14,20	2,4	-4,4	120,8	76,24

Продуктивність праці, тис. грн. / ос.	1146,4	2139,5	2567,9	1421,5	428,4	224,0	120,03
---------------------------------------	--------	--------	--------	--------	-------	-------	--------

Продовження табл.1.6.

Середньорічна заробітна плата 1 працюючого, тис. грн./ос.	51,8	66,3	78,2	26,4	11,93	151,1	117,93
Коефіцієнт співвідношення темпів росту продуктивності праці та середньорічної заробітної плати	1,46		1,02	-0,44	1,02	69,9	0
Питомі витрати, грн./грн.	0,68	0,70	0,76	0,08	0,06	111,4	109,19
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	55942	68110	67915	11973	-195	121,4	99,71
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	375153	659982	816195	441042	156213	217,6	123,67
Чистий фінансовий результат прибутку (збиток), тис. грн.	47 683,0	188 706,0	189 361,0	141678	655	397,1	100,35

За даними табл. 1.5. підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» успішне і прибуткове. Чистий дохід підприємства за досліджуваний період збільшився у тричі. В 2017 році отримано прибутку 189361 тис. грн., що на 655 тис. грн більше ніж за попередній період. В 2016 отримано 188706 тис. грн., що на 141678 тис. грн. більше ніж у 2015 році.

Головним критерієм для визначення фінансового стану є ліквідність та платоспроможність підприємства. Показники ліквідності важливі не тільки для керівників і фінансових працівників підприємства, але становлять інтерес для різних користувачів інформації: коефіцієнт абсолютної ліквідності – для постачальників сировини і матеріалів, коефіцієнт швидкої ліквідності – для банків; коефіцієнт покриття – для покупців, власників акцій і облігацій

підприємства. Показники ліквідності підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» у 2015-2017 роках разом з поясненнями наведено в додатку В.

Наступним етапом фінансового аналізу буде аналіз фінансової стійкості. Під фінансовою стійкістю підприємства розуміють забезпечення запасів і витрат джерелами засобів для їх формування. Фінансова стійкість - це такий стан підприємства, коли об'єм його майна достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство платоспроможне. Іншими словами, фінансова стійкість підприємства - це таке його положення, коли вкладені в підприємницьку діяльність ресурси окупаються за рахунок грошових надходжень від господарської діяльності, а отриманий прибуток забезпечує самофінансування і незалежність підприємства від зовнішніх позикових джерел формування активів. Визначається фінансова стійкість відношенням вартості матеріальних оборотних активів до величини власних і позикових джерел засобів.

Фінансова стійкість характеризується долею власних і прирівняних до них джерел засобів, авансованих у виробництво і, передусім, в його основну діяльність. Для цього проводиться якісний (балансова модель) і кількісний (коефіцієнтний) аналіз фінансової стійкості. Сенс балансової моделі фінансової стійкості полягає в тому, щоб визначити джерела формування запасів на підприємстві. Залежно від того, які джерела засобів повністю формують запаси, визначають тип фінансової стійкості підприємства. Балансову модель фінансової стійкості підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» наведемо в табл. 1.7.

Таблиця 1.7

**Оцінка типу поточної фінансової стійкості ТОВ «Есо-Автотехнікс»
за 2015-2017 роки**

Показники	Фактично на:			
	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018
1. Сума запасів (З)	316847	345837	803779	1120394
2. Власний оборотний капітал (ВОК)	11419,0	47213	87370	277075
3. Нормальні джерела фінансування	301438	408753	729661	1075578

запасів, всього (НДФ)				
3.1. Власний оборотний капітал	11419	47213	87370	277075
3.2. Короткострокові банківські кредити та позики для покриття запасів	239396	347641	464495	620927

Продовження табл.. 1.7.

3.3. Розрахунки з кредиторами за товари, роботи, послуги (кредиторська заборгованість)	50623,0	13899,0	177796,0	177576,0
4. Кредити та позики, які не сплачені в строк (НККБ)	x	x	x	x
5. Прострочена кредиторська заборгованість (ПКЗ)	x	x	x	x
6. Прострочена дебіторська заборгованість (ПДЗ)	x	x	x	x
7. Тип поточної фінансової стійкості	КФС	НФС	КФС	КФС

Абсолютна фінансова стійкість ($\Sigma Z \leq \text{ВОК}$) – АФС

Нормальна фінансова стійкість ($\text{ВОК} < \Sigma Z \leq \text{НДФ}$) – НФС

Критичний фінансовий стан ($\Sigma Z > \text{НДФ}$) – КФС

Катастрофічний фінансовий стан ($\Sigma Z > (\text{НДФ} + \text{ПКЗ} + \text{ПДЗ} + \text{НККБ})$) - КатФС

Як видно з таблиці 1.7 підприємств ТОВ «Есо-Автотехнікс» в 2015 та 2017 рр. мало критичний фінансовий стан, а в 2015 р. – нормальний фінансовий стан. Об'єктивнішу оцінку фінансової стійкості можна отримати, обчисливши за даними аналітичного балансу фінансові коефіцієнти. Вони характеризують структуру пасиву балансу, деякі з них - структуру активу балансу, а також фінансовий ризик на підприємстві.

Висновок до розділу 1

В першому розділі дипломної роботи проведено дослідження теоретико-методичні основ узагальнення інформації у звітності підприємства, аналізу та аудиту її показників в результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Дослідивши економічну сутність та класифікація звітності підприємства встановлено, що поняття бухгалтерська звітність включає в себе єдину систему даних про майновий і фінансовий стан підприємства, включаючи результати його роботи. Сутність бухгалтерської звітності полягає в тому, що вона складається з допомогою відомостей бухгалтерського обліку за встановленими формами. Класифікується звітність підприємства головним чином за її призначенням: кому, навіщо її збираються надавати, скільки і якої якості інформацію вона понесе. Складання звітності є завершальним етапом облікового процесу

2. Нормативно-правова база узагальнення інформації у звітності, та аудит її показників активно формувалась протягом двох останніх десятиріч. Але навіть сьогодні вона не є досконалою, перебуває у процесі постійних змін (які інтегруються політичними, економічними, соціальними та іншими чинниками) та формується значною кількістю нормативно-правових актів.

Основним нормативним документом, який регулює систему бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цим законом керуються всі суб'єкти підприємницької діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність. Українським законодавством передбачено окремий стандарт, що регулює порядок складання фінансової звітності НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

3. В роботі проводилися дослідження на матеріалах ТОВ «Есо-Автотехнікс». ТОВ «Есо-Автотехнікс» входить в найбільший український автомобільний холдинг AutoDistribution Ukraine (AD Україна), офіційно поставляє в Україну високоякісні запчастини для легкових і вантажних автомобілів і має найбільший в Україні склад запчастин. Підприємство активно розвивається, є прибутковим та рентабельним. Дослідивши організацію бухгалтерського обліку на підприємстві встановлено, що для забезпечення організації обліку, узагальнення інформації у звітності підприємства, аналізу та аудиту її показників видано наказ про облікову політику підприємства, затверджено посадові інструкції працівників бухгалтерії, розроблено графік документообігу та затверджено строки

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Методика складання фінансової звітності

Обов'язок юридичних осіб вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність передбачена Господарським кодексом [1] та Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2]. Правила подачі фінансової звітності встановлені Порядком подання фінансової звітності. Відповідно до цього документа фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються згідно НП (С) БО або МСФЗ.

До складу річної фінансової звітності середніх і великих суб'єктів господарювання входять:

- форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;
- форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;
- форма № 3 (№ 3-н) «Звіт про рух грошових коштів»;
- форма № 4 «Звіт про власний капітал»;
- форма № 5 «Примітки до фінансової звітності».
- форма № 6 Звіт «Інформація за сегментами» є додатком до приміток до річної фінансової звітності

Для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності встановлено скорочену фінансову звітність у складі Балансу і Звіту про фінансові результати, форми і порядок складання яких передбачено П(С) БО 25.

Перед складанням фінансової звітності підприємство повинно провести інвентаризацію активів і зобов'язань [4, с. 89].

До фінансової звітності підприємства включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів

підприємства. При складанні фінансової звітності підприємства:

- в Балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства;
- Звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід і сукупному доході підприємства за звітний період;
- Звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Підприємство може самостійно вибрати метод складання цього звіту - прямий або непрямий;
- Звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

При формуванні фінансової звітності підприємства можуть не приводити статті, за якими відсутня інформація, крім випадків, коли така інформація відображалася в попередньому звітному періоді. Також підприємство може додавати до фінансової звітності статті з переліку додаткових статей, наведених у додатку 3 до НП (С) БО 1, якщо інформація, яка буде включена в цю статтю, є суттєвою і може бути достовірно оцінена [5].

Критерії суттєвості ознак статей фінансової звітності, не встановлені в бухгалтерських стандартах обліку, підприємства повинні визначити в розпорядчому документі про облікову політику [19].

Для кожного звіту вибирається окрема база визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвості статей. Мінфін рекомендує наступний діапазон кількісних критеріїв [19]:

- для статей Балансу - до 5% суми підсумку балансу або 15% підсумку класу активів, власного капіталу, класу зобов'язань;
- для статей Звіту про фінансові результати - до 5% суми чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) або 25% суми фінансового результату від операційної діяльності;

- для статей Звіту про рух грошових коштів - до 5% суми чистого руху грошових коштів від операційної діяльності;
- для статей Звіту про зміни у власному капіталі - до 5% розміру власного капіталу підприємства.

Стаття, яка може бути визнана несуттєвою для окремого подання в звіті, може бути достатньо суттєвою для її окремого відображення в Примітках до фінансової звітності.

Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» складає таку фінансову звітність:

- баланс (звіту про фінансовий стан) – форма № 1;
- звіт про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) – форма № 2;
- звіт про рух грошових коштів – форма № 3;
- звіт про власний капітал – форма № 4;
- примітки до фінансової звітності.

Звітність (додатки Д, Е, Ж) підприємством ТОВ «Есо-Автотехнікс» подається до органів ДФСУ.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) являє собою документ, в якому узагальнюються облікові бухгалтерські дані про фінансові показники діяльності організації за певний період. Грамотне прочитання форми балансу надає широку інформацію економічного характеру зацікавленому користувачеві.

Джерелом інформації для складання бухгалтерського балансу для підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» є дані бухгалтерського обліку. Облікові дані мають бути сформовані за правилами діючих П(с)БО та відповідно до прийнятої на підприємстві облікової політики.

Заповнення бухгалтерського балансу відбувається підприємством ТОВ «Есо-Автотехнікс» на підставі інформації про залишки на рахунках бухгалтерського обліку на звітну дату. Ці залишки відображаються в балансі відповідно до завдань, поставлених перед конкретним звітом.

Щодо даних про фінансовий результат (нерозподілений

прибуток/непокритий збиток) поточний бухгалтерський баланс складається, як правило, з включенням у звітний період повного числа місяців року, за який він формується. Це обумовлено фактом загальноприйнятого помісячного закриття рахунків обліку фінансових результатів. Дані в балансі показуються в тисячах.

Поділ активів і зобов'язань на довгострокові і короткострокові передбачено структурою бухгалтерського балансу. В його активі для цього виділено 2 розділи: необоротні активи (довгострокові) та оборотні активи (короткострокові). Пасив підрозділяється на чотири розділи, два з яких являють собою розділи за зобов'язаннями, розділені за часом звернення (довгострокові і короткострокові). У першому розділі пасиву відображаються дані про власний капітал, який займає особливе положення в структурі бухгалтерського балансу.

Відображення інформації щодо конкретних рядків балансу має свої особливості:

- дані щодо вартості основних засобів, нематеріальних активів, довгострокові біологічні активи показуються, як правило, за вирахуванням амортизації;
- дані про фінансові вкладення, що представляють собою позики видані грошові вкладення в банки (депозити), вклади в інші організації, в цінні папери, поділяються в залежності від строку їх погашення - на довгострокові і короткострокові і відображаються, відповідно, в різних розділах активу, при цьому суми відображаються за мінусом створеного резерву під знецінення фінансових вкладень;
- дані про запаси, що включають залишки за рахунками обліку матеріалів (з транспортно-заготівельними витратами), товарів, готової продукції, незавершеного виробництва;
- дебіторська та кредиторська заборгованості, що представляють собою суми, які хто-небудь повинен підприємству і що кому винне підприємство (контрагенти, бюджет, фонди, співробітники), показуються

розгорнуто і відображаються, відповідно, в активі і пасиві балансу у складі короткострокових зобов'язань; при цьому дебіторська заборгованість зменшується на суми створених резервів по сумнівних боргах і даних, врахованих по інших рядків балансу (фінансові вкладення); грошові кошти (готівкові, безготівкові, валютні) показуються в загальній сумі за вирахуванням депозитів, врахованих по рядках «Гроші та їх еквіваленти», «Готівка», «Рахунки в банку»;

- сума додаткового капіталу, якщо вона присутня в обліку, поділяється на два рядки, залежно від того, чи пов'язана вона з переоцінкою майна;

- фінансовий результат (нерозподілений прибуток або непокритий збиток) в річному балансі являє собою підсумок діяльності за кінець року, а в проміжній звітності складається з двох цифр (фінансовий результат попередніх років і фінансовий результат поточного періоду), при цьому незалежно від періоду формування звітності він може бути від'ємною величиною;

- дані по позикових коштах поділяються на довгострокові і короткострокові зобов'язання по залишках терміну їх погашення і показуються в різних розділах пасиву, при цьому нараховані відсотки по довгострокових позиках відносяться до складу короткострокової заборгованості;

- в аналогічному порядку в залежності від строку використання на довгострокові та короткострокові зобов'язання з відображенням у різних розділах пасиву поділяються оціночні зобов'язання, яким відповідають суми створених резервів майбутніх витрат;

- до даних про доходи майбутніх періодів додатково включається інформація про суми цільового фінансування;

- всі розділи балансу, за винятком розділу «Капітал і резерви», мають рядок для відображення інших активів або зобов'язань, призначену для внесення до неї даних, що не знайшли собі місця в інших рядках відповідного

розділу, або для тих даних, які підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» вирішила показати відокремлено.

При складанні скороченої (спрощеної) форми балансу ряд статей, виділених у повній формі, об'єднуються в статті з новими назвами.

Правильність заповнення Балансу «Звіту про фінансовий стан» може бути перевірена арифметично. Можна це зробити двома шляхами: від загального підсумку дебетових залишків і від загального підсумку кредитових залишків.

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (про сукупний дохід)» розкриває інформацію про доходи, витрати, прибуток і збитки, інший сукупний дохід і дохід підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» за звітний період. Така інформація має відповідати загальним критеріям, які визначені НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Звіт про фінансові результати (про сукупний дохід) підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» складається з 4 розділів:

- I. Фінансові результати.
- II. Сукупний дохід.
- III. Елементи операційних витрат.
- IV. Розрахунок показників прибутковості акцій.

Правильно заповнений перший розділ Звіту про фінансові результати підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» містить вичерпну інформацію про доходи та витрати підприємства за звітний період, а також безпосередньо про результати його діяльності. Він охоплює доходи та витрати від операційної, фінансової та інвестиційних видів діяльності.

Для першого розділу характерні додаткові вписувані рядки. Необхідність у них виникає, якщо інформація, яку містять останні, є суттєвою та оцінку статті можна достовірно визначити. Так, при бажанні укладачів перший розділ може поповнитися рядками з кодами 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2070, 2105, 2110, 2111, 2112, 2121, 2122, 2181, 2241, 2275.

Рядки 2010 і 2112 призначені винятково для страхових підприємств і розкривають інформацію про суму зароблених страхових премій, збитки за

страховими преміями.

Рядки 2121 та 2181 говорять про доходи та витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю. У рядках 2122 і 2182 розкривають дохід або витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції. Суму доходів від благодійної допомоги можна показати в рядку 2241. А прибуток/збиток від впливу інфляції на монетарні статті - у рядку 2275.

Розділ про сукупний дохід розкриває дані за іншим сукупним доходом, і в ньому розрахований сукупний дохід за період. НП(С)БО 1 трактує поняття сукупного доходу як зміни у власному капіталі протягом звітного періоду в результаті господарських операцій та інших подій (за винятком зміни капіталу за рахунок операцій їх власників). У свою чергу, інший сукупний дохід — це доходи та витрати, які не включені у фінансові результати підприємства.

Третій розділ - дзеркало операційних витрат підприємства за елементами, які понесло підприємство в процесі своєї діяльності протягом звітного періоду за вирахуванням внутрішнього обороту (тих витрат, які становлять собівартість продукції), тобто собівартість реалізованих товарів (робіт, послуг) тут не відображають.

Четвертий розділ необхідний тільки акціонерним товариствам. Тут вони показують інформацію про прибутковість своїх простих акцій і дивіденди на одну просту акцію.

Перший, другий і третій розділи заповнюються в тисячах гривень, без десяткових знаків (без копійок), а ось дані четвертого розділу наводять у гривнях із копійками.

Методику заповнення основних статей Звіту про фінансові результати (про сукупний дохід) підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» наведемо в додатку К.

Звіт про рух грошових коштів - один з основних звітів, які входять до фінансової звітності. Формування Звіту про рух грошових коштів дає інвесторам розуміння, як працює компанія, звідки надходять гроші і як вони

витрачаються.

Формуванням Звіту про рух грошових коштів виявляється надходження і використання грошових коштів, і, в остаточному підсумку, розкривається сума, наявна в компанії певна сума, яка відображається і в балансі.

Звіт про рух грошових коштів підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» складають на підставі даних:

- балансу (звіту про фінансовий стан) (ф. № 1),
- звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (ф. № 2),
- Звіту про власний капітал (ф. № 4),
- Головної книги,
- синтетичного та аналітичного бухгалтерського обліку.

Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» може самостійно обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Звіт про рух грошових коштів складається з наступних розділів:

- рух грошових коштів у результаті операційної діяльності;
- рух коштів у результаті інвестиційної діяльності;
- рух коштів у результаті фінансової діяльності.

Схематичне зображення звіту про рух грошових коштів підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» зобразимо на рис. 2.1.

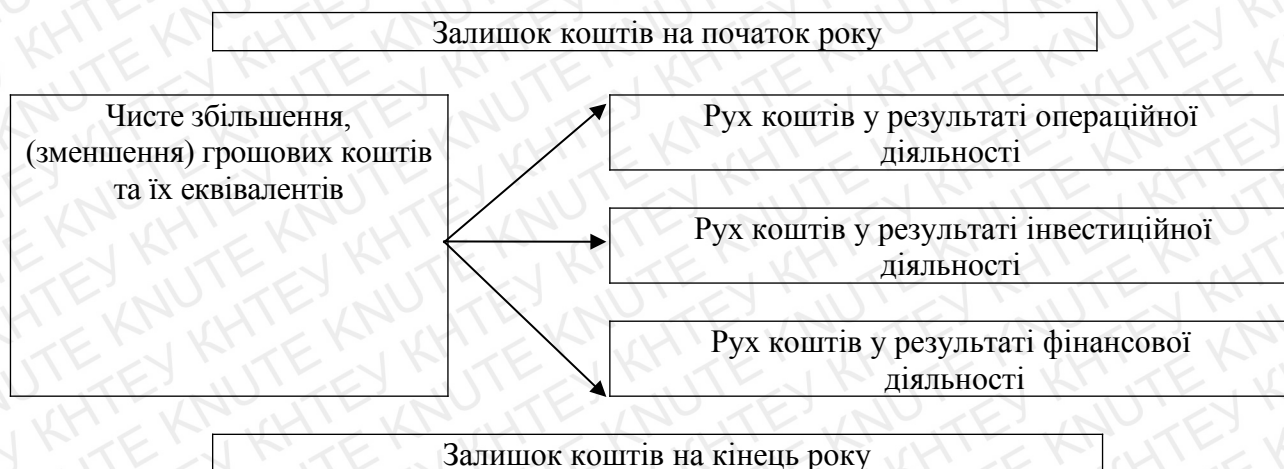

Рис. 2.1. Схематичне зображення звіту про рух грошових коштів за прямим методом

У кожному з трьох розділів у окремих рядках (р. 3195, 3295, 3395) вказується чистий рух коштів грошових коштів за кожним видом діяльності.

У р. 3400 вираховується загальна сума чистого руху грошових коштів за звітний період за трьома видами діяльності.

У рядках 3405 і 3415 відображається залишок на початок і кінець звітного періоду, а в р. 3410 - вплив зміни валютних курсів на залишок коштів. Операційна діяльність - це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, що не є інвестиційною та фінансовою.

Прикладами руху грошових коштів внаслідок операційної діяльності є:

- надходження коштів від реалізації продукції (товарів, послуг);
- надходження коштів за надання права користування активами (оренда, ліцензії);
- платежі постачальникам;
- виплати працівникам тощо.

Інвестиційна діяльність - це сукупність операцій із придбання та продажу довгострокових (необоротних) активів, а також короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, що не є еквівалентами грошових коштів.

Прикладами руху коштів внаслідок інвестиційної діяльності є:

- платежі, пов'язані з придбанням основних засобів і нематеріальних активів;
- надходження коштів від продажу необоротних активів;
- надання позик іншим підприємствам;
- надходження коштів від фінансових інвестицій (дивіденди, відсотки).

Фінансова діяльність - це сукупність операцій, які призводять до зміни величини та (або) складу власного та позикового капіталу.

Прикладами руху коштів внаслідок фінансової діяльності є:

- випуск акцій, що збільшує власний капітал;
- отримання позик та погашення їх;
- викуп акцій власної емісії;

- виплата дивідендів.

Віднесення руху коштів до відповідної групи залежить від характеру господарської діяльності підприємства. Інвестиції в цінні папери є інвестиційною діяльністю підприємства, але для інвестиційної компанії це основна (операційна) діяльність.

Класифікація за видами діяльності дає можливість оцінити спроможність підприємства забезпечувати грошові кошти, необхідні для продовження та розширення основної діяльності без залучення зовнішніх джерел фінансування, виявити вкладення коштів у активи, які забезпечуватимуть генерування прибутку та грошових потоків у майбутньому, передбачити майбутній рух грошових коштів, пов'язаний з вимогами осіб, які надали підприємству капітал.

До Звіту не включають не грошові операції. Негрошовими операціями є операції, що не потребують використання грошових коштів або їхніх еквівалентів. Прикладами негрошових операцій є:

- бартерні операції;
- надходження основних засобів на умовах фінансового лізингу;
- перетворення зобов'язань на власний капітал.

Негрошові операції пов'язані з фінансовою та інвестиційною діяльністю розкривають в примітках до фінансових звітів.

Джерелами інформації для складання звіту є дані аналітичного бухгалтерського обліку. По операціях у наслідок яких виникає рух грошових коштів за декількома видами діяльності суми грошових коштів розподіляються між цими видами діяльності.

Для заповнення Звіту про власний капітал використовуються дані аналітичного й синтетичного обліку, а саме обороти рахунків 4 класу Плану рахунків, баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), установчі документи, свідоцтва про реєстрацію випуску акцій тощо.

Звіт про власний капітал складається з таких частин:

- титульна частина - наводиться інформація про підприємство та період, за який складається Звіт;
- предметна частина - складається з таблиці, що відображає зміни складових власного капіталу за звітний період;
- заключна частина - наводяться підписи і ПІБ осіб, які відповідають за наведену інформацію.

При заповненні звіту про власний капітал на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» необхідно врахувати, що зміни капіталу можуть виникати внаслідок однієї причини за одним видом капіталу як зменшення, яке записується у дужках, а за іншим - як збільшення, яке записується без дужок. Наприклад, відрахування до резервного капіталу за рахунок прибутку повинно бути відображено по рядку 4210 ф. № 4 у графі 6 без дужок, а в графі 7 у дужках, в результаті в графі 10 буде нуль.

Якщо зміни призводять тільки до використання прибутку, як нарахування дивідендів, то у цьому випадку запис буде здійснено по рядку 4200 ф. № 4 в графі 7 у дужках і ця сума буде повторена у графі 10 у дужках. Зміст основних статей та інформаційне забезпечення для складання звіту про власний капітал наведено в додатку Л.

Загальна сума змін власного капіталу, що відбулися протягом звітного року, визначається підсумовуванням і відніманням річних оборотів за всіма позиціями власного капіталу. Залишок власного капіталу в цілому та в розрізі його складових на кінець року визначається таким чином: залишок капіталу на початок року + збільшення капіталу протягом звітного періоду – зменшення капіталу протягом звітного періоду = залишок капіталу на кінець року.

Правильність заповнення звіту підприємством ТОВ «Есо-Автотехнікс» можна перевірити, скориставшись закономірностями шахової таблиці. Шаховий принцип побудови Звіту передбачає розміщення по горизонталі джерел утворення власного капіталу, а по вертикалі - статей з відображенням інформації про його зміни (збільшення або зменшення). Загальний

результуючий підсумок показників по вертикалі повинен дорівнювати загальному результуючому підсумку показників по горизонталі.

Якщо залишки власного капіталу на початок року, що відображаються в балансі підприємства, скоригувати на приріст (чи зменшення) власного капіталу за даними звіту про власний капітал, то ми отримаємо балансовий залишок власного капіталу на кінець періоду. Якщо залишки, які містяться в балансі, збігаються з даними, наведеними у звіті про власний капітал, то звітність складена правильно.

Примітки до фінансової звітності - сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

У Примітках підприємство зобов'язане розкривати інформацію:

- методи амортизації необоротних активів;
- перелік дебіторів, суми дебіторської заборгованості пов'язаних сторін, що застосовуються методи оцінки резерву сумнівних боргів, боргів складу статті «Інша дебіторська заборгованість»;
- склад статей «Інші довгострокові та інші поточні зобов'язання»
- перелік провідних асоційованих і дочірніх підприємств і частка в їх капіталі
- розподіл доходу від бартеру за видами
- склад і суму доходів і втрат за кожною надзвичайною подією
- пояснення різниці між бухгалтерським податковим податком на прибуток.

Звіт «Інформація за сегментами» (форма № 6) є додатком до приміток до річної фінансової звітності. У цьому звіті розкривають інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи та зобов'язання звітних сегментів.

У розділі I форми № 6 наводять детальну інформацію про фінансові

показники основної діяльності сегментів (доходи, витрати) за кожним пріоритетним звітним сегментом, а також нерозподілені доходи і витрати. Крім того, тут зазначають відомості про балансову вартість активів та зобов'язань пріоритетних звітних сегментів, а також про суму капітальних інвестицій та амортизаційних відрахувань таких сегментів.

У розділах II і III форми № 6 розкривають інформацію про допоміжні звітні сегменти. При цьому вибір допоміжних звітних сегментів, а також зміст інформації, що має бути наведена в розділах II і III форми № 6, залежать від того, який сегмент обрано пріоритетним. Форму 6 підприємство ТОВ «Есо-Автотехнік» не складає.

Сукупні дані показників за звітними сегментами та нерозподіленими статтями повинні узгоджуватися з відповідними загальними показниками фінансової звітності підприємства.

На заключному етапі складання бухгалтерського балансу на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнік» обов'язковою процедурою є перевірка правильності його заповнення, в основі якої лежить звірка його показників. Єдиним нормативним актом, який регламентує порівнянність звітних даних, є Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджені Наказом Мінфіну України від 11.04.2013 р, № 476. Методичні рекомендації в табличній формі приводять можливі звірки показників всіх форм фінансової звітності, в т.ч. балансу.

В першу чергу, перевіряється правильність і арифметична точність складання самого Балансу (Звіту про фінансовий стан):

- 1) різниця між сумою початкової вартості і зносу нематеріальних активів та основних засобів на початок і кінець періоду повинна відповідати сумах залишкової вартості цих активів;
- 2) підсумки всіх розділів активу і пасиву балансу повинні бути рівні сумі всіх статей;
- 3) валюта балансу повинна бути рівною сумі всіх розділів активу (пасиву) [1].

Звітним формам властива як логічний, так і інформаційний взаємозв'язок. Суть логічного зв'язку полягає у взаємному доповненні і взаємній кореспонденції звітних форм, їх розділів і статей. Деякі найбільш важливі балансові статті розшифровуються в супутніх формах. Наприклад, балансова стаття «Нематеріальні активи» конкретизується в однойменному розділі за формою № 5. Там же розшифровується стаття «Основні засоби». Розшифрування інших показників при необхідності можна знайти в аналітичному обліку. На етапі логічної перевірки висновки аналітика залежать від його кваліфікації та досвіду практичної роботи.

Логічні зв'язки доповнюються інформаційними зв'язками, що проявляються в прямих і непрямих контрольних співвідношеннях між окремими показниками звітних форм. Пряме контрольне співвідношення означає, що один і той же показник приведений одночасно в декількох звітних формах. Так, величина статутного капіталу на початок (кінець) року наводиться у формах № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і форма N 4 «Звіт про власний капітал», залишки грошових коштів - у формах № 1 і форма N 3 «Звіт про рух грошових коштів». Непряме контрольне співвідношення означає, що кілька показників однієї або ряду звітних форм пов'язані між собою нескладними арифметичними розрахунками. Наприклад, показники залишкової вартості нематеріальних активів і основних засобів, що приводяться в Бухгалтерському балансі (форма № 1) загальною сумою, пов'язуються з показниками первісної вартості і амортизації в додатку до балансу (форма № 5).

Знання цих контрольних співвідношень, важливе не тільки з позиції аналізу, але і контролю, допомагає краще розібратися в структурі звітності, перевірити правильність її складання шляхом візуальної перевірки окремих показників та арифметичних співвідношень між ними.

Довгострокові і короткострокові фінансові вкладення наводяться загальною сумою на початок і кінець звітного періоду в Бухгалтерському балансі і розшифровуються за видами у формі № 5.

Дебіторська заборгованість відображається в Бухгалтерському балансі (розділ II), а також у формі № 5 за окремими статтями на початок і кінець звітного періоду.

Кредиторська заборгованість наводиться у Бухгалтерському балансі (розділ V), а також у формі № 5 по окремим елементам на початок і кінець звітного періоду. Капітал і резерви за їх видами знаходять відображення в Бухгалтерському балансі (розділ III), а їх рух за звітний період у Звіті про зміни капіталу (розділ I форми № 3).

Існують і інші взаємозв'язки між показниками форм бухгалтерської звітності, що носять більш приватний характер. Так, для підтвердження достовірності Звіту про зміни капіталу необхідно перевірити ув'язку його показників з відповідними статтями пасиву балансу. Співвідношення Балансу (Звіту про фінансовий стан) з статтями інших форм фінансової звітності наведено в додатку М.

Суб'єкти малого підприємництва фінансову звітність складають за спрощеною формою.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає, що підприємства, які мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції, зобов'язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність [23, с. 134]. Така звітність складається з консолідованих: балансу; звіту про фінансові результати; звіту про рух грошових коштів; звіту про власний капітал; приміток до консолідованої звітності.

Отже, фінансова звітність забезпечує інформацією, яка допомагає користувачам приймати вигідні економічні рішення. Фінансова звітність є звітністю загального призначення, яка складається переважно для задоволення інформаційних потреб зовнішніх користувачів. Оскільки ці потреби суттєво відрізняються у різних категорій користувачів звітності, то для вирішення багатьох рішень можуть знадобитись дані фінансового аналізу звітності.

2.2. Узагальнення інформації у податковій та статистичній звітності

Обов'язок по складанню податкової звітності виникла на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» з моменту реєстрації в єдиному державному реєстрі. Декларації, авансові розрахунки, довідки, пояснювальні записки – кожен документ оформляється в суворій відповідності до чинного законодавства України. Затверджені форми повинні бути представлені контролюючому органу до певної дати. Навіть незначне відхилення загрожує серйозними адміністративними санкціями.

При підготовці податкової звітності необхідні підсумкові дані бухгалтерського і господарського обліку, а також ряд додаткових відомостей.

При проведенні безпосередніх розрахунків бухгалтеру потрібні відомості наступного характеру:

- загальний обсяг доходів, витрат за звітний період;
- характеристика господарських операцій;
- довідка про амортизаційні відрахування;
- розрахунок фонду заробітної плати;
- розмір фактичних виплат найманому персоналу;
- дані про дебіторську заборгованість;
- звіт про касові операції та багато ін.

Податкову звітність подають до податкових органів за підсумками звітного періоду у встановлений законодавством строк. Терміни здійснення податкової звітності встановлюються по кожному податку окремо. Першим днем подання податкової звітності вважають день, що йде за днем закінчення звітного податкового періоду. Якщо останній день подання податкової звітності є вихідним або святковим, то днем подання звітності вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день. Граничні терміни подання податкової звітності можуть бути продовжені за правилами і на підставах, передбачених податковим законодавством.

Особливістю податкової документації є те, що в її складі немає спеціалізованих «податкових» первинних документів, оскільки підставою для

ведення податкового обліку є, як правило, первинні бухгалтерсько-облікові документи, які фіксують факт здійснення господарської операції. Виходячи з цього, інші відомості не можуть бути предметом податкової документації і податкові органи не мають права вимагати від платника податків подання відомостей, не передбачених законодавством про оподаткування, або подання податкової документації до настання термінів звітності.

При складанні звітності необхідно дотримуватись певних вимог. Це, зокрема, об'єктивність, точність і достовірність звітних показників. Вони повинні ґрунтуватися на даних бухгалтерського обліку і суворо їм відповідати. Звітні документи повинні подаватись у встановлені строки. Звітні форми повинні бути заповнені чітко, щоб не можна було двояко читати написані цифри.

Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» до державної фіскальної служби подає такі звіти:

- Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку. Форма № 1ДФ;
- Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, надбавки, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- Податкову декларацію з податку на додану вартість (додаток Н);
- Податкова декларація з податку на прибуток підприємства (додаток П).

Форма № 1ДФ містить повну інформацію про суми доходів, нарахованих (виплачених) будь-якій фізичній особі, та про суми ПДФО і військового збору, утриманих з таких доходів. Форму № 1ДФ підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» подає до органу ДФС як агент, який нараховує (виплачує) фізичним особам дохід, утримують із нього ПДФО і військовий збір і сплачують їх до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи – отримувача цього доходу

Форма № 1ДФ подається підприємством ТОВ «Есо-Автотехнікс» – за

своїм місцезнаходженням. Форма № 1ДФ подається окремо за кожний квартал протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу

Форма № 1ДФ має статус податкової декларації. За порушення порядку її складання та подання передбачено відповідальність податкових агентів. Сума нарахованого у звітному кварталі доходу (незалежно від того, був він виплачений чи ні) наводиться окремо за кожним видом доходу. Із суми нарахованого та виплаченого доходу не віднімають суми утриманого з нього ПДФО та військового збору (з 01.01.16 р. утримання ЄСВ не здійснюються). Якщо роботодавець вчасно виплачує зарплату, то її суму, нараховану за останній місяць звітного кварталу, яка підлягає виплаті в наступному місяці, відображають у графі 3 форми № 1ДФ як фактично виплачену за звітний квартал.

Розглянемо на прикладі. У II кварталі ТОВ «Есо-Автотехнікс» були виплачені такі доходи:

1. Петрову А. А.: зарплата – 3 400 грн.; орендна плата – 7 000 грн. За договором оренди нерухомості нарахування здійснюються в кінці кожного місяця та виплачуються не пізніше 20-го числа наступного місяця. Крім того, працівнику надано поворотну фінансову допомогу – 5 000 грн.

2. Підприємцю-загально-системнику Самченку В. В. – 10 000 грн. за товари.

У формі № 1ДФ доходи фізичних осіб на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» відображаються так:

1. Для Петрова А. А. (ПІН 1111111111):

1) Виплата зарплати: графа 3а – 10 200 грн. (3 400 грн. x 3 міс.); графа 3 – 10 200 грн. (відображається зарплата за 3 міс., оскільки вона виплачується регулярно); графа 4а – 1 836 грн. (10 200 грн. x 18 %); графа 4 – 1 836 грн.

2) Виплата орендної плати за договором оренди: графа 3а – 21 000 грн. (7 000 грн. x 3 міс.); графа 3 – 14 000 грн. (за квітень – травень); графа 4а – 3 780 грн. (7 000 грн. x 3 міс. x 18 %); графа 4 – 2 520 грн. (7 000 грн. x 2 міс. x 18 %) (за квітень – травень).

3) Виплата поворотної фінансової допомоги: графа 3а – 5 000 грн.; графа 3 – 5 000 грн.; у графах 4а та 4 ставляться прочерки.

Крім того, з доходу працівника утримують військовий збір (468 грн.) за ставкою 1,5 %: із зарплати – 153 грн. (10 200 грн. x 1,5 %) (відображається вся сума); орендної плати – 315 грн. (21 000 грн. x 1,5 %).

2. Для Самченка В. В. (ПІН 2222222222): графа 3а – 10 000 грн.; графа 3 – 10 000 грн.; у графах 4а та 4 ставляться прочерки (підприємець надав виписку з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських формувань, тому ПДФО і військовий збір не утримуються).

Фрагмент податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, форма № 1ДФ на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» наведено в додатку Р.

Податкова декларація з ПДВ це податковий звіт, який складає ТОВ «Есо-Автотехнікс» як платник ПДВ.

Платник податку самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає в податковій звітності. Дані, наведені в податковій звітності, повинні відповідати даним бухгалтерського та податкового обліку платника. Декларацію з ПДВ заповнюють окремо за кожен звітний (податковий) період без наростаючого підсумку і обов'язково українською мовою.

Декларація з ПДВ складається зі вступної частини, службових полів, трьох розділів: I «Податкові зобов'язання», II «Податковий кредит» і III «Розрахунки за звітний період» та обов'язкових додатків.

Обов'язкових додатків десять (Д1 - Д8 і ДС9 - ДС10). Вони вважаються невід'ємною частиною декларації, але подавати їх потрібно, тільки якщо заповнено рядок декларації, навпроти якого в колонці «Код додатка» названо певний додаток. При цьому:

- додатки Д2 -Д4 додаються тільки до декларації 0110;
- додатки Д1, Д6, Д7 і Д8 - до декларацій 0110/0121 - 0123/0130;
- додатки ДС9 і ДС10 подають тільки з деклараціями під кодом 0121 -

0123/0130.

Показники в декларації зазначаються у гривнях без копійок з округленням за загальновстановленими правилами.

ТОВ «Есо-Автотехнікс» самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає в податковій звітності. Дані, наведені в податковій звітності, повинні відповідати даним бухгалтерського та податкового обліку платника.

Декларацію з ПДВ заповнюється окремо за кожен звітний (податковий) період без наростаючого підсумку і обов'язково українською мовою.

Податково прибуткова декларація складається з:

- вступної частини;
- основної частини (рядки 01 — 25);
- рядка-розрахунку щомісячного авансового внеску (рядок 26);
- трьох блоків для виправлення самостійно виявлених помилок:
 - 1) за податковим зобов'язанням з податку на прибуток (рядки 27 — 31);
 - 2) за податком на прибуток з доходів нерезидентів (рядки 32 — 35);
 - 3) за щомісячними авансовими внесками (рядки 36 — 39);
- заключної частини.

Декларацію заповнюють наростаючим підсумком з початку року у гривнях без копійок з округленням за загальновстановленими правилами (це передбачає сама форма звітності) і обов'язково українською мовою

Податкову декларація з податку на прибуток підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» подає упродовж 60 днів за звітним роком.

Податкова декларація з податку на прибуток складається з:

- вступної частини;
- основної частини (рядки 01 — 25);
- рядка-розрахунку щомісячного авансового внеску (рядок 26);
- трьох блоків для виправлення самостійно виявлених помилок:
 - за податковим зобов'язанням з податку на прибуток (рядки 27 — 31);

- за податком на прибуток з доходів нерезидентів (рядки 32 - 35);
 - за щомісячними авансовими внесками (рядки 36 - 39);
- заключної частини.

Декларацію на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» заповнюють наростаючим підсумком з початку року у гривнях без копійок з округленням за загальновстановленими правилами (це передбачає сама форма звітності) і обов'язково українською мовою

Обов'язок юридичних осіб подавати статистичну звітність закріплено у статті 18 Закону «Про державну статистику» від 17.09.1992 № 2614-XII. Статистична звітність має особливість: терміни подання статзвітності та перелік осіб, які подають ті чи інші форми, здебільшого вказують безпосередньо в головній частині бланка звітності.

Статистична звітність за періодами її подання поділяється на: місячну; квартальну; річну.

Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» до державної служби статистики подає такі звіти:

- звіт про капітальні інвестиції, вибуття й амортизацію активів;
- звіт з праці (додаток С);
- звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі.

Статистичні звіти з праці подають у строки, вказані на бланках форм. Проте якщо гранична дата подання звіту припадає на вихідний (святковий, неробочий) день, то цей строк переноситься на наступний робочий день після такого вихідного (святкового, неробочого) дня.

Джерелами інформації для показників форми № 1-ПВ (квартальна) є первинні облікові документи, документи бухгалтерського обліку та фінансової звітності та інші документи, передбачені нормами чинного законодавства.

Основна частина, яку містить квартальний звіт з праці, сформована із семи табличних блоків. У цих блоках підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» наводить відомості про:

- кількість основних працівників (штатних);

- втрати робочого часу по ним;
- складові фонду їх оплати праці;
- розподіл їх за розміром зарплати;
- окремі категорії працівників;
- укладені колективні договори;
- інші витрати.

Форми державних статистичних спостережень заповнюються на основі типових форм первинної облікової документації, до якої належать:

- накази про прийняття на роботу, переведення на іншу роботу, припинення трудового договору;
- особові картки працівників за типовою формою № П-2;
- накази про надання відпусток;
- табель обліку використання робочого часу;
- розрахунково-платіжні відомості, розрахункові відомості, платіжні відомості;
- особові рахунки;
- трудові договори (контракти);
- цивільно-правові договори;
- інші документи первинного та бухгалтерського обліку, що характеризують кількісний та якісний склад працівників, їхній дохід у грошовій, натуральній формах, а також розміри пільг і компенсацій.

Оскільки для заповнення звітів використовуються дані з табеля обліку використання робочого часу, слід зауважити, що відповідно до п. 1.7. Інструкції № 286 відмітки в таблиці про причини неявок здійснюються лише на основі документів, оформлених належним чином (листки непрацездатності, листки простоїв, довідки про виконання державних або громадських обов'язків тощо).

Для заповнення звітів використовуються різні показники кількості працівників, зокрема, середньооблікова, облікова, середня чисельність тощо. Показники кількості працівників відображаються у цілих одиницях.

Звіти подаються за точно встановлений календарний звітний період: місяць, квартал, період з початку року або рік. Місячний звіт складається за період з першого до останнього (включно) числа звітного місяця, квартальний звіт - за період з 1 січня до останнього (включно) числа третього місяця звітного кварталу, річний - за період з 1 січня по 31 грудня.

У разі виявлення помилок у формах державних статистичних спостережень з праці виправлення даних підприємствами проводяться у звітах за період (місяць, період з початку року, рік), у якому були допущені помилки, а також в усіх наступних звітах. Виправлення даних здійснюється відповідно до Інструкції про порядок виправлення звітних даних у випадках виявлення приписок та інших перекручень у державній статистичній звітності.

Однотименні показники, що містяться у різних формах державних статистичних спостережень, розраховані за однією методологією та однаковий період часу, мають бути тотожними.

Отже, узагальнення інформації у податковій та статистичній звітності на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» здійснюється за встановленими формами.

2.3. Формування внутрішньої звітності підприємства з метою прийняття управлінських рішень

Управлінська звітність – це один з найважливіших джерел отримання інформації про результати діяльності підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс», на основі сукупності фінансових, збутових, маркетингових, виробничих та інших показників.

На відміну від бухгалтерської звітності, скласти управлінську звітність ніхто не зобов'язує. Але вона потрібна керівнику підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс», щоб ефективно управляти бізнесом. Управлінська звітність містить відомості про всі структурні підрозділи підприємства.

Управлінська звітність підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» здійснює:

- надання керівництву достовірних і свіжих даних щодо фінансової і виробничої діяльності компанії;
- прогноз і аналіз роботи підприємства і його філій;
- підвищення фінансової дисципліни;
- зниження виробничих витрат;
- збільшення прибутку в результаті прийняття економічно доцільних рішень.

На відміну від фінансового і податкового обліків, які суворо регламентуються законодавством, управлінська звітність складається у довільній формі і відповідає потребам менеджменту конкретної компанії, відповідає завданням бюджетування.

Періодичність складання та склад управлінської звітності залежать виключно від вимог керівництва. Звіти можуть складатися щодня, щотижня, щомісяця, щокварталу і за рік.

Для повсякденного управління бюджетом на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» використовується «Бюджет руху грошових коштів». Його виконання фіксується щоденним рухом грошових коштів на рахунках і в касі і найбільш об'єктивно відображає поточний фінансовий стан бізнесу. «Бюджет руху грошових коштів» формується як план-прогноз надходжень і витрат грошових коштів по тимчасових горизонтах: рік, місяць, тиждень.

На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» «Бюджет руху грошових коштів» розробляється на рік з помісячною розбивкою: за грошовими надходженнями - укрупнено, на підставі бачення економічної ситуації, кон'юнктури ринку, статистики попередніх років, вимог власників; по витратам - на підставі сформованої структури видатків, планів розвитку, пропозицій підрозділів.

Місячний план-прогноз «Бюджету руху грошових коштів» на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» розробляється з потижневою розбивкою: формується на основі річного бюджету, з урахуванням поточних

змін економічної ситуації та кон'юнктури; повинен забезпечувати відсутність технічних розривів у фінансуванні поточної діяльності. Групування та розгруповування статей дозволяє бачити або укрупнений, або деталізований бюджет.

Управління бюджетом на основі сформованих планових (прогнозних) показників і план-фактного аналізу забезпечується системою реєстрів управлінського обліку (управлінських звітів) і регламенту їх заповнення. Це дозволяє щодня відстежувати поточний фінансовий стан компанії. Крім план-фактного контролю і аналізу відхилень управлінські звіти дозволяють бачити ситуацію в розрізі груп товарів і відділів продажів. Продажу товарів, виділених в окремі групи, є напрямками бізнесу і, певною мірою, центрами маржинального доходу у фінансовій структурі компанії.

Регламент управлінського обліку на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнік» реалізується так.

Бухгалтери на основі отриманих вранці банківських виписок і звіту касира протягом години заповнюють і передають відповідальному за ведення «Бюджету руху грошових коштів» дані про банківські надходження і платежі за попередній день в розрізі групи компаній, банківських рахунків, напрямків продажу табл. 2.2.

На наступному етапі щоденні дані заносяться до Накопичувального реєстру руху грошових коштів, в якому відображаються:

- сьогоднішні та накопичені з початку місяця і з початку року надходження з операційної (торговельної) діяльності в розрізі груп товарів, укрупненої фінансової діяльності та позареалізаційні надходження;
- витрати поточних коштів та накопичення їх за операційною (торговою) діяльністю в розрізі груп товарів, укрупнено комерційні та управлінські витрати, витрати з фінансової діяльності та позареалізаційні;

Таблиця 2.2

Тижневий бюджет руху грошових коштів на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» з 01-07 лютого 2018 року

Показник	Відхилення з початку місяця	План на поточну неділю	01 - Понеділок		...	06-субота		07 - неділя	
			день	нарос- таючий		день	нарастаюч ий	день	нарос- таючий
Надходження грошових коштів за товари	1658150	9705000	950000	950000		1520000	5407535	2550615	7958150
Витрата грошових коштів по операційній діяльності	530650	9915000	709700	709700			5068035	4248465	9316500
оплата постачальникам	359500	6200000	635000	635000		416000	4181585	1514415	5696000
Платежі за статтями витрат	171150	3715000	74700	74700			886450	2734050	3620500
Податки і страхові внески	81350	245000	0	0			11300	259350	270650
Центральний склад	72350	160000	0	0			11300	166230	177530
ПДВ	48600	0		0					0
Страхові внески	9750	0		0					0
Матеріальні витрати	14000	150000		0				166230	166230
Інші податки	0	10000		0			11300		11300
Склад №1	9000	85000	0	0			0	93120	93120
ПДВ	8000	0		0					0
Страхові внески	-600	0		0					0
Матеріальні витрати	1600	80000		0				88320	88320
Інші податки	0	5000		0				4800	4800
ФОП	40000	3000000	30000	30000		540000	706200	2154100	2860300
Транспортні послуги	2000	190000	10000	10000		15700	39700	184300	224000
Матеріальні витрати	44550	250000	28700	28700		38000	107650	131700	239350
Інші витрати за статтями витрат	3250	30000	6000	6000		6000	21600	4600	26200
Надходження / використання грошових коштів по операційній діяльності	1127500	-210000	240300	240300		1520000	339500	-1697850	-1358350

— співвідношення приходу/витрат за напрямими продажів, що показує співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей, з урахуванням планової норми валового прибутку.

Актуалізовані дані переносяться в зведену таблицю. Вона є зрізом фінансового стану компанії на сьогодні (табл. 2.3.).

Таблиця 2.3

Зведена таблиця фінансового стану компанії ТОВ «Есо-Автотехнікс»

28 лютого 2018 року				частка			відхилення від нормативу оплат	
	сьогодні	3 початку місяця	3 початку року	сього дні	3 початку місяця	3 початк у року	3 початку місяця	3 початку року
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Надходження грошових коштів	4585715	2845290 0	49776930					
За товар і послуги	2550615	2641630 0	45740330	100,0 %	100,0%	100,0 %	-885051	3092445 ,9
Автомобільні інструменти	150550	7455800	11744400	5,9%	28,2%	25,7%	-425524	- 3036932
Масла моторні	18900	481600	778600	0,7%	1,8%	1,7%	36960	158110
Деталі паливної системи та запалення	2047350	1644640 0	27702700	80,3 %	62,3%	60,6%	-908220	2503540
Деталі рульового управління	304015	1624500	4744500	11,9 %	6,1%	10,4%	-98375	2795625
Фільтри	29800	408000	770130	1,2%	1,5%	1,7%	224200	273861
Витрата грошових коштів за все	4325715	2845010 0	57315800					
оплата постачальника м	1514415	1945550 0	39312500	100,0 %	100,0%	100,0 %		
Автомобільні інструменти	50000	5390000	7123700	3,3%	27,7%	18,1%		
Масла моторні	0	350000	664200	0,0%	1,8%	1,7%		
Деталі паливної системи та запалення	1349415	1224890 0	24665700	89,1 %	63,0%	62,7%		
Деталі рульового управління	100000	1120000	6354000	6,6%	5,8%	16,2%		
Фільтри	15000	346600	504900	1,0%	1,8%	1,3%		
ФОП	2154100	4400300	8215700					
Витрати з операційної діяльності	591250	4504350	9626350					

Основні області даних наступні:

- Надходження / Витрати на сьогодні, з початку місяця, з початку року всього і в розрізі напрямків продажів;
- частка кожного напрямку в загальних продажах і оплатах постачальникам на сьогодні, з початку місяця і з початку року;
- співвідношення «надходження від покупців / оплата постачальникам» за напрямками продажів з урахуванням планової норми валового прибутку по групі товарів;
- залишки на рахунках і в касі, загальний залишок коштів;
- приплив або відтік грошових коштів (грошовий потік) з початку року.

На етапі щорічного планування бюджету в грудні - початку січня формується річний бюджет з розбивкою по місяцях (додаток Т).

Наприкінці кожного місяця та початку наступного (1-2-го числа) на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» формується місячний бюджет (уточнюються місячні показники з річного бюджету за поточною ситуацією) з потижневою розбивкою (додаток У).

Робота з відображення фактичного виконання бюджету ведеться щодня. На підставі даних про банківські надходження та платежі заповнюються поля «факт» тижневого бюджету.

Тижневі підсумки групуються в місячний «Бюджет руху грошових коштів». Фактичні підсумки місяця переносяться в річний бюджет. Відповідні стовпці річного та місячного «Бюджет руху грошових коштів» дозволяють бачити стан фактичного виконання бюджету порівняно з планом-прогнозом, так і порівняно з відповідним періодом минулого року.

Одне з основних завдань підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» - сформулювати таку ринкову ціну, щоб вона покривала витрати на виробництво реалізованої продукції, при цьому була конкурентоспроможною, відповідала якості продукції і забезпечувала попит на ринку.

Після того як ринкова або контрактна фіксована ціна сформована, необхідно постаратися утримати собівартість - в разі перевищення собівартості над ціною підприємство не отримає прибутку. Контролювати ситуацію можна за допомогою управлінського звіту про фактичну собівартість певного товару (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Звіт про фактичну собівартість автомобільних інструментів на підприємстві
ТОВ «Есо-Автотехнікс», грн.

№ п / п	Стаття калькуляції	План	Факт	Зміни, +/-
1	Витрати на матеріали	54 000,00	54 361,00	361,00
2	Витрати на оплату праці основних виробничих робітників	74 000,00	74 254,00	254,00
3	Єдиний соціальний внесок	22 200,00	22 276,20	76,20
4	Загальновиробничі витрати	27 000,00	27 761,80	761,80
5	Інші операційні витрати	41 000,00	41 642,70	642,70
6	виробнича собівартість	218 200,00	220 295,70	2095,70
7	інші витрати	0,00	0,00	0,00
8	повна собівартість	218 200,00	220 295,70	2095,70
9	прибуток	46 680,00	44 584,30	-2095,70
10	Ціна без врахування ПДВ	264 880,00	264 880,00	0,00

У цьому звіті відображаються відхилення планових показників калькуляції собівартості від фактичних. І якщо вони значні, необхідний додатковий аналіз для з'ясування причин.

Як правило, на даному етапі складання управлінської звітності також встановлюють групу витрат, що мають найбільшу питому вагу в складі собівартості і на підставі цього формують політику скорочення витрат для збільшення прибутковості продукції. Наприклад, щоб скоротити статті матеріальних витрат, переукладають договори з постачальниками на більш вигідних умовах або шукають нових; щоб зменшити фонд оплати праці, скорочують чисельність робітників, залучають сторонні організації до виконання робіт і т. д.

З урахуванням заходів по оптимізації структури собівартості планується оновлена структура на наступний звітний період. Розглянемо приклад складання планованої калькуляції собівартості продукції з урахуванням

зростання обсягів при збереженні загальногосподарських витрат (у незмінному вигляді складової структури собівартості незалежно від коливань обсягу) на колишньому рівні (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Планування структури собівартості з урахуванням запропонованих заходів на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс», грн.

№ п / п	Найменування статей калькуляції	факт	план	Зміни, +/-
1	Витрати на матеріали	54 361,00	54 361,00	0,00
2	Витрати на оплату праці основних виробничих робітників	74 254,00	74 254,00	0,00
3	Страхові внески	22 276,20	22 276,20	0,00
4	загальновиробничі витрати	27 761,80	27 761,80	0,00
5	Загальногосподарські витрати	41 642,70	36 401,95	5240,75
6	виробнича собівартість	220 295,70	215 054,95	5240,75
7	Інші операційні витрати	0,00	0,00	0,00
8	повна собівартість	220 295,70	215 054,95	5240,75
9	прибуток	44 584,30	49 825,05	5240,75
10	Ціна без врахування ПДВ	264 880,00	264 880,00	0,00

Фактичні загальногосподарські витрати на одиницю продукції (табл. 2.3) - 41642,70 грн. при обсязі продажів 257 од. автомобільних інструментів в звітному періоді. Отже, загальний розмір загальногосподарських витрат - 10702173,90 грн. (41642,70 грн. × 257 шт.).

Планований обсяг реалізації на наступний звітний період - 294 од. Розділимо загальний розмір загальногосподарських витрат (10702173,90 грн.) На планований обсяг, отримаємо питомі загальногосподарські витрати на одиницю продукції (36401,95 грн.).

Інші статті витрат приймаються до планованого періоду в незмінному вигляді за фактичними даними звіту про собівартість.

Ми залишили незмінними всі статті витрат, що включаються в собівартість, за винятком загальногосподарських витрат, які умовно не змінюються в залежності від зростання обсягів реалізації.

Завдяки оптимізації планова питома прибуток на одиницю продукції при збереженні роздрібної ціни на колишньому рівні буде збільшена на

5240,75 грн., на загальний прогнозний обсяг продажів - 1540780,50 грн.

Якщо не планується ніяких заходів по оптимізації витрат, до складу планованої структури собівартості, як правило, беруться фактичні дані за попередній період.

Звіт про дебіторську та кредиторську заборгованість може бути поєднаний в один управлінський документ або розбитий на два самостійних документа. Він дозволяє оцінити платоспроможність підприємства і відстежити оборотність заборгованостей за допомогою відносних коефіцієнтів.

Сам факт утворення дебіторської і кредиторської заборгованості неминучий за рахунок тимчасового розриву між платежами і передачею готової продукції.

Звіт про дебіторську та кредиторську заборгованість складається на конкретну дату, і кінцевий одержувач бачить інформацію про стан розрахунків з контрагентами і може оперативно контролювати виконання обов'язків.

Приклад управлінського звіту про дебіторську та кредиторську заборгованість підприємства (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Звіт про дебіторську та кредиторську заборгованість на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» станом на 21.07.2018 року

№ п / п	дебітори / кредитори	Сума, грн.	відвантаження		Вироблена оплата (авансування)		Сума заборгованості на 21.07.2018
			Дата	Сума, грн.	Дата	Сума, грн.	
1	Дебітори						
1.1	ТОВ «Бета»	11000000	23.06.2018	11000000	16.06.2018	5500000	5500000,00
2	Кредитори						
2.1	ТОВ «Норман»	1100000	15.06.2018	1100000	09.06.2018	880000	220000

Аналізуючи дані звіту, керівник побачить, що підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» 09.06.2018 здійснив авансовий платіж на 80% ТОВ «Норман»

(880000,00 грн.). Продукція відвантажена в повному обсязі 15.06.2018. Але на 21.07.2018 підприємство ще не розрахувалося остаточно - борг в розмірі 220000,00 грн.

Одночасно з цим ТОВ «Бета» вніс аванс (50%) в розмірі 5500,00 тис. грн. Продукція в повному обсязі відвантажена 23.06.2018, але остаточний платіж в розмірі 50% підприємством не отримано.

Як правило, в договорах з контрагентами вказуються умови поставок і часовий проміжок між постачанням і остаточним розрахунком (наприклад, остаточний розрахунок здійснюється протягом п'яти робочих днів з дати приймання покупцем продукції, що поставляється). За порушення термінів оплати передбачаються санкції (наприклад, пеня в розмірі 0,1% від суми затриманого платежу за кожен день затримки).

Тому в разі пред'явлення вимог кредиторів підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» буде змушене не тільки здійснити остаточний розрахунок, але і виплатити штрафні санкції, а це додаткові непередбачені витрати.

В управлінській звітності баланс відіграє важливу роль. Управлінський баланс формується з метою оцінки власного капіталу підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» та інших показників у заданий момент часу, наприклад, в кінці року. Він відображає активи, зобов'язання і власний капітал підприємства. Для керівництва підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» важливо, щоб складання управлінського балансу здійснювалося на основі управлінських даних (на відміну від бухгалтерського балансу).

Форма будь-якого балансового звіту, у тому числі форма управлінського балансу, являє собою таблицю зі списком статей, що складається з двох розділів, суми яких є рівними один одному, тобто обидва розділу повинні балансувати один одного. Перший розділ - це список активів. Другий розділ - це сума зобов'язань і власного капіталу в бізнесі (список пасивів). Виражений у вигляді рівняння, баланс показує:

$$\text{Активи} = \text{Зобов'язання} + \text{Власний капітал}$$

Щоб оцінити власний капітал, потрібно просто висловити рівняння як:

Власний капітал = Активи – Зобов'язання

Аналіз здійснюється докладно з багатьма розрізами, завдяки яким є можливість детально аналізувати необхідні показники. Витрати або прибутку для подібного звіту вважаються лише за потрібний часовий відрізок.

Пасиви для управлінського обліку є боргами, які має наше підприємство перед контрагентами.

За своєю структурою він нічим не відрізняється від звичайного бухгалтерського балансу. Єдина відмінність полягає в тому, що тут вас не обмежують ніякі стандарти і законодавчі норми. Можна вважати будь-які показники своєї діяльності тим способом, який вам здається оптимальним - адже баланс складається для себе, а не для податкової.

Управлінський баланс в структурі управлінських звітів являє собою «моментальний знімок» фінансового стану підприємства. Це означає: те, що можна побачити в ньому якою є реальна ситуація на сьогоднішній день.

Цей управлінський звіт вкрай важливий, так як може відповісти на три важливих питання: звідки прийшли кошти? На що вони витрачені? Якими взагалі засобами володіє компанія в даний момент?

По структурі управлінський баланс ділиться на 2 частини: активи – як використаний капітал, пасиви – які джерела цього капіталу.

Активи в свою чергу бувають оборотними і необоротними.

1. Оборотний: грошові кошти, дебіторська заборгованість, товарні запаси
2. Необоротні: основні засоби, нематеріальні активи і т. д.

Пасиви складаються з: власного капіталу (статутний капітал); короткострокових зобов'язань (рахунки постачальників, до оплати); довгострокових зобов'язань (понад 1 рік).

Пильна увага звертається на показник власного капіталу. Він може бути негативним, що не дуже добре. Негативність власного капіталу може свідчити про дві тривожні речі. По-перше, це означає, що компанія збиткова. По-друге, власник витягує з бізнесу більше, ніж підприємство приносить, і вже з цієї

причини діяльності його знову ж збиткова.

Власний капітал на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» перевіряється щомісяця. З цією метою здійснюється інвентаризація боргів і активів. Різниця між ними і є тією цифрою, яку необхідно знайти. Маючи в руках управлінський баланс можна розрахувати чимало життєво важливих для бізнесу показників.

За допомогою балансу легко розрахувати:

1. Чистий оборотний капітал - різниця між величиною оборотних активів і короткострокових зобов'язань.
2. Рентабельність власного капіталу за формулою: прибуток/власний капітал.
3. Оборотність запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості.
4. Тривалість періоду зберігання запасів у днях.
5. Тривалість періоду оборотності дебіторської заборгованості в днях.
6. Тривалість періоду оборотності кредиторської заборгованості в днях.
7. Грошовий цикл, на підставі розрахунку якого вирішується проблема касових розривів. Він дає інформацію про тривалість періоду між отриманням грошових коштів за одиницю товару/послуги. Чим довше цей період, тим більше потрібно коштів для його підтримки.

Для підвищення ефективності аналізу звітів інформацію слід подавати за горизонтальним принципом (порівняння показників звітного періоду із показниками попереднього); у вигляді отримання запланованих результатів (порівняння фактичних і планових показників, встановлення причин відхилення від запланованого результату, розробка попереджувальних заходів); за вертикальним принципом (питома вага показників у загальній сумі, структурний склад показників).

Показники та оцінка діяльності центрів відповідальності повинна залежати від типу центру, а саме:

- оцінку центру витрат доцільно здійснювати на основі аналізу відхилень від бюджету або стандартів витрат;

- оцінку центру прибутку доцільно здійснювати на основі звіту, який характеризує прибуток кожного центру;
- оцінку центру доходів доцільно здійснювати на основі обсягів та структури продажів;
- оцінку центру інвестицій доцільно здійснювати на основі прибутковості інвестицій, тобто відношення прибутку підрозділу до величини інвестованого в нього капіталу.

Не менш важливу роль відіграє вигляд поданої інформації. Управлінська звітність може бути подана наступним чином:

- у вигляді таблиць із коментарями та довідковими даними, що забезпечують швидке сприйняття інформації за наявності у користувача необхідного рівня знань;
- у вигляді презентації, що складається із інформаційних слайдів і супроводжується роз'ясненнями та деталізацією;
- у вигляді тексту, тобто письмове пояснення інформації.

Особливу увагу доречно приділити деталізації даних в звіті про показники діяльності підприємства і його підрозділів для керівника. На підприємствах оптової і роздрібної торгівлі і загалом на підприємствах, чим нижчий рівень керівника, тим детальніша повинна бути складена звітність, тоді реакція на відхилення буде більш ефективною. І навпаки, чим вище рівень менеджера, тим інформація має бути більш стислою й узагальненою. Зразок звіту, складеного за таким принципом, наведено нижче в табл.2.7

Таблиця 2.7

Звіт про показники діяльності торговельного підприємства

Центри відповідальності/показники		Кошторисні показники		Відхилення	
		На поточний місяць	З початку року	На поточний місяць	З початку року
Керівник компанії	Підприємство А	453900	6386640	80000(Н)	9800(Н)
	Підприємство В	-	-	-	-
	Адміністративні витрати	-	-	-	-
	Витрати на збут	-	-	-	-
Σ		2500000	30000000	400000(П)	600000(П)

Продовження табл. 2.7.

Звіт про показники діяльності для менеджера з продажу підприємства А					
Менеджер з продажу	Точка збуту 1	16500	717600	32760(Н)	89180(Н)
	Точка збуту 2	-	-	-	-
	Збут через інтернет ресурс	-	-	-	-
	Σ	453900	6386640	80000(Н)	9800(Н)
Звіт про показники діяльності для керівника центру відповідальності (точка збуту 1)					
Керівник центру відповідальності	Товари на складі	-	-	-	-
	Кількість проданих товарів	-	-	-	-
	Списано бракованих товарів	-	-	-	-
	Кількість повернутих товарів	-	-	-	-
	Заробітна плата робітників	-	-	-	-
	Дохід від продажу	-	-	-	-
	Σ	16500	7176000	32760(Н)	89180(Н)

П-позитивні відхилення від кошторису (фактичні витрати менші від витрат, що закладені в кошторис)

Н-негативні відхилення від кошторису (фактичні витрати перевищують кошторисні)

Звіт слід складати так, що на найнижчому рівні надається детальна інформація про операційні витрати, а чим вищий рівень тим деталізація менша. Наприклад, звіт про показники діяльності компанії містить лише данні про відхилення, що значно відрізняються від кошторису по кожному підприємству та підрозділу і вимагають пояснень від менеджерів і в подальшому пропозицій, щодо покращення діяльності центру.

Тобто інформація на вищому рівні управління є максимально стислою й узагальненою і відноситься до результатів центрів відповідальності, про які менеджер центру звітує своєму керівнику.

Визначення рівня деталізації у звітах менеджерів різних рівнів управлінської ієрархії базується на конкретних умовах та принципах, які повинні бути однаковими для всієї звітності підприємства, а саме:

- 1) Звіти, що надходять «наверх» формуються як поєднання звітів, підготовлених менеджерами нижчих рівнів;
- 2) У звітах повинна бути відображена інформація стосовно запланованих (бюджетних) і фактичних показників, а також зазначення сприятливих та несприятливих відхилень від бюджету;

3) На кожному рівні управління статті які повністю контролюються менеджером слід наводити окремо від тих, які контролюються частково або не контролюються взагалі.

Отже, управлінський облік законодавством ніяк не стандартизований, - а значить приводити всі дані до спільного знаменника підприємство може самостійно.

Висновок до розділу 2

У другому розділі даної роботи досліджено сучасний стан та удосконалення узагальнення інформації у звітності підприємства. В результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

Дослідивши методику складання фінансової звітності встановлено, що Бухгалтерський Баланс складається на основі бухгалтерських записів підтверджені відповідними первинними документами. Перед складанням балансу звіряються дані на аналітичних рахунках з даними на відповідних синтетичних рахунках - звіряються початкові та кінцеві сальдо та обороти звітний період. З метою зіставності фінансових звітів різних періодів у Балансі наводиться інформація на початок та на кінець звітного періоду. Дані на початок переносяться в Баланс з попереднього річного звіту, а дані за кінець звітного періоду - переносять в Баланси з Головної книги, у якій згруповані дані поточного періоду. Статті Балансу повинні бути узгодженими та дорівнювати залишкам на аналітичних та синтетичних рахунках у Головній книзі на кінець звітного періоду. Підприємство при здачі річної звітності здає такі звіти: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»; форма № 3 (№ 3-н) «Звіт про рух грошових коштів»; форма № 4 «Звіт про власний капітал»; форма № 5 «Примітки до фінансової звітності», форма № 6 Звіт «Інформація за сегментами» є додатком до приміток до річної фінансової звітності.

2. Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» до державної фіскальної служби

подає такі звіти: Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку. Форма № 1ДФ; Податкову декларацію з податку на додану вартість; Податкова декларація з податку на прибуток підприємства. Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» до державної служби статистики подає такі звіти: звіт про капітальні інвестиції, вибуття й амортизацію активів; звіт з праці; звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі.

3. Управлінська звітність є інструментом внутрішнього контролю компанії і спосіб оцінити її економічні перспективи. На відміну від бухгалтерської звітності, скласти управлінську звітність ніхто не зобов'язує. Але вона потрібна керівникам, щоб ефективно управляти бізнесом. Управлінська звітність містить відомості про всі структурні підрозділи підприємства. На відміну від фінансового і податкового обліків, суворо регламентованих законодавством, управлінська звітність складається у довільній формі і відповідає потребам менеджменту конкретної компанії, відповідає завданням бюджетування. З цієї причини є безліч варіантів таких документів. Для повсякденного управління бюджетом на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» використовується «Бюджет руху грошових коштів».

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ТА АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ТОВ «ЕСО-АВТОТЕХНІКС»

3.1. Мета, сутність, методи аналізу та аудиту показників фінансової звітності

Щоб вижити в умовах ринкової економіки і не допустити банкрутства, треба добре знати, як управляти фінансовими ресурсами, якою повинна бути структура капіталу по складу і джерелам утворення, яку частку повинні займати власні кошти, а яку - позикові. Слід розбиратися і такі поняття ринкової економіки, як ділова активність, ліквідність, платоспроможність, кредитоспроможність, поріг рентабельності, запас фінансової стійкості, ступінь ризику, ефект фінансового важеля і ін, а також методику їх аналізу.

Головна мета аналізу - своєчасно виявляти і усувати недоліки у фінансовій діяльності і знаходити резерви поліпшення фінансового стану організації та її платоспроможності. При цьому необхідно вирішити наступні завдання:

- на основі вивчення причинно-наслідкового взаємозв'язку між різними показниками виробничої, комерційної і фінансової діяльності оцінити виконання плану по надходженню фінансових ресурсів і їх використанню з позиції поліпшення фінансового стану підприємства;
- спрогнозувати можливі фінансові результати, економічну рентабельність виходячи з реальних умов господарської діяльності і наявності власних і позикових ресурсів, розробити моделі фінансового стану при різних варіантах використання ресурсів;
- розробити конкретні заходи по більш ефективному використанню фінансових ресурсів і зміцненню фінансового стану організації.

У будь-якому випадку, для розкриття змісту інформації велике значення має проведення попереднього аналізу форм звітності, тобто перетворення

поданої звітності в аналітичну.

При аналізі звітності будь-якого рівня і періоду доцільно виділити такі основні етапи її обробки, як:

- перетворення бухгалтерської звітності в аналітичну;
- поглиблений аналіз її основних форм з визначенням причин зміни показників, факторів і умов, що викликають ці зміни;
- оцінка «якості» зміни показників з виділенням релевантних і не релевантних факторів їх зміни, стійких і випадкових факторів, а також з виявленням умов, що визначають рівень аналізованих показників і тенденцій їх зміни;
- аналіз взаємозв'язків основних позицій форм звітності та прогнозування їх змін;
- розрахунок періодів стійкого стану за основними показниками;
- формування системи показників, що характеризують ефективність використання майна і коштів організації (розрахунок відносних показників);
- аналіз динаміки та взаємозв'язку показників фінансових результатів (обсяг продажів, прибуток, рентабельність);
- визначення фінансових коефіцієнтів (фінансовий стан і стійкість, ліквідність, платоспроможність тощо);
- оцінка можливості безперервності функціонування організації.

Таким чином, у процесі аналізу звітності, в залежності від поставлених цілей, вирішується декілька самостійних, але тісно взаємопов'язаних завдань:

- 1) оцінка майнового і фінансового стану організації;
- 2) визначення потенційних можливостей організації і рівня ефективності використання її ресурсів;
- 3) обґрунтування об'єктивної потреби організації в інвестиціях, прогнозування майнового і фінансового стану організації.

При аналізі бухгалтерської (фінансової) звітності використовуються загальнонаукові і спеціальні методи, які характерні для всіх напрямків економічного аналізу. Використання загальнонаукового діалектичного

підходу передбачає проведення аналізу звітності з урахуванням постійної зміни і розвитку організації, послідовного накопичення кількісних змін і їх переходу в нову якість, єдності звітності та виникнення суперечностей між укладачами і користувачами звітності, між звітністю різних рівнів і напрямків. При цьому важливо врахувати синергетичний ефект, що виникає при узагальненні аналітичних матеріалів.

Для аналізу фінансової звітності мають важливе значення деталізація (дедуктивний метод - від загального до часткового, від результатів до причин) і узагальнення (індукція - від приватного до загального, від причин до результатів) даних.

Динамічний метод - основоположний для всіх економічних наук. Він передбачає розгляд будь-якого процесу і явища як цілеспрямованого процесу, що перебуває у динаміці та взаємозв'язку з іншими явищами. Це визначає підхід до аналізу звітності як до цілеспрямованого процесу, в якому мета визначає масштаби і напрямки аналізу, залучення необхідної інформації та підходи до оцінки показників звітності.

В аналізі змісту звітності важливу роль відіграє метод деталізації - послідовне розкриття комплексних статей і показників через приватні. Таким чином, досягається все більш детальний розклад частин аналізованого об'єкта на складові частини, що забезпечує краще пізнання його сутності. При цьому виявляються внутрішня суперечливість і взаємозв'язок всіх складових аналізованого об'єкта, що зумовлює їх злиття в єдине ціле.

Однак не можна пізнати об'єкт і протікають всередині нього складні і суперечливі процеси лише з допомогою розкладання: частина не може бути правильно зрозуміла поза її зв'язку з іншими частинами і з цілим. Правильне розуміння об'єкта досягається узагальненням знань, отриманих у результаті аналітичного дослідження взаємодії його частин, тобто аналіз поєднується із синтезом.

Якщо застосовується дедуктивний метод дослідження, то аналіз починається з узагальнюючих показників діяльності, що властиво фінансово-

економічного і фінансово-інвестиційного видів аналізу. Якщо застосовується індуктивний метод, то спочатку вивчається діяльність окремих підрозділів господарюючих суб'єктів (бригад, цехів, виробничих одиниць або окремих видів продукції), а потім матеріали узагальнюються по всій економічній системі, що характерно для техніко-економічного і функціонально-вартісного видів аналізу. У процесі аналітичного вивчення діяльності господарюючих суб'єктів всі види аналізу поєднуються, тому дедукція та індукція застосовуються в єдності.

В аналізі звітності повністю реалізуються всі положення діалектики. Розкривається і вивчається суперечливе вплив на аналізовану діяльність і її результати окремих груп чинників - об'єктивних і суб'єктивних, залежних від зовнішніх обставин або від самого об'єкта аналізу.

До методів аналізу фінансової звітності належать: вивчення звітності, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, трендовий аналіз, розрахунок фінансових коефіцієнтів.

Вивчення звітності - це вивчення абсолютних показників, поданих у звітності. За допомогою цього методу з'ясовують майновий стан підприємства, його короткострокові й довгострокові інвестиції, вклади у фізичні активи, джерела формування власного капіталу і залучених коштів, оцінюють зв'язки підприємства з постачальниками і покупцями, фінансово-кредитними установами, оцінюють виторг від основної діяльності та прибуток поточного року.

Горизонтальний аналіз допомагає визначити абсолютні і відносні зміни різних статей звітності порівняно з попереднім роком, півріччям, кварталом.

Вертикальний аналіз проводять із метою з'ясування питомої ваги окремих статей звітності у загальному підсумковому показнику, який обирають за 100% (наприклад, питома вага статей активу у загальному підсумку балансу).

Найзагальніше уявлення про якісні зміни в структурі коштів підприємства та їхні джерела, а також про динаміку цих змін можна отримати

саме за допомогою вертикального та горизонтального аналізів фінансової звітності.

Трендовий аналіз - це визначення основної тенденції розвитку в часі (тренду) показників звітності. У найпростішому випадку він може ґрунтуватися на розрахунку відносних відхилень показників звітності за певну кількість років (періодів) від рівня базисного року (періоду), для якого усі показники обирають як 100%.

Порівняльний аналіз - це і внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками фірми, дочірніх фірм, підрозділів, цехів, а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів, з середньогалузевими і середніми загальноекономічними даними.

Факторний аналіз - це аналіз впливу окремих чинників на результативний показник з допомогою детермінованих або стохастичних методів дослідження. Він може бути прямим (власне аналіз) і зворотним (синтез).

Фінансові коефіцієнти окреслюють фінансові пропорції між різними статтями звітності. Перевагою фінансових коефіцієнтів є простота розрахунків і елімінування впливу інфляції, що особливо актуально за аналізу в тривалому періоді. Суть методу полягає у обчисленні відповідного показника і у порівнянні його з певною базою, наприклад (рис.3.1):

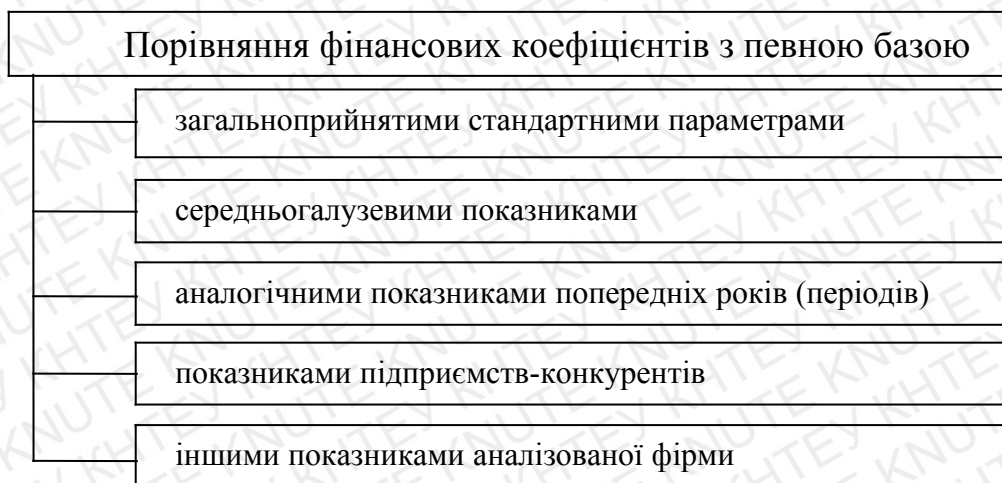

Рис. 3.1. Порівняння фінансових коефіцієнтів з певною базою

Для фінансового менеджера фінансові коефіцієнти мають особливе значення, оскільки вони є основою для оцінювання його діяльності з боку зовнішніх користувачів звітності, найчастіше акціонерів і кредиторів. Тому, приймаючи будь-яке рішення, фінансовий менеджер повинен оцінити вплив цього рішення на найважливіші фінансові коефіцієнти.

Аналіз фінансової звітності не дає змоги робити категоричних висновків, він тільки орієнтує користувача інформації при оцінюванні фінансового стану підприємства і визначенні «вузьких» місць.

Коли керівництву підприємства необхідно перевірити документацію, яка стосується його діяльності, на достовірність і відповідність вимогам, зазначеним у законодавстві, проводиться незалежна перевірка - аудит. Для деяких компаній це обов'язкова процедура, проходити яку потрібно щорічно.

Мета аудиту - сформулювати думку фахівця з аудиту про достовірність бухгалтерської (фінансової) звітності фірми і, крім того, з'ясувати, чи відповідає ведення бухгалтерського обліку нормам законодавства нашої країни.

Виділяють такі завдання аудиту бухгалтерської звітності:

- з'ясувати, чи відповідають звітність та її показники нормам законодавства та обліковій політиці компанії;
- з'ясувати, наскільки повно відображаються в документації всі господарські операції;
- перевірити, як організовані і функціонують системи внутрішнього контролю компанії;
- перевірити, чи у всіх формах бухгалтерської звітності показники збігаються і відповідають реальним.

Методи, якими користуються фахівці при аудиті бухгалтерської звітності, аналогічні методам аудиту в цілому. До них відносяться:

- фактичний контроль (спостереження, інвентаризація, експертні оцінки);

- документальний (вивчення важливих паперів компанії за формою та змістом);
- розрахунково-аналітичний (статистичні розрахунки, економічний аналіз).

Проведення аудиту фінансової звітності передбачає вирішення наступних завдань:

- перевірка відповідності поданої документації вимогам законодавчих актів;
- контроль показників у всіх суміжних формах звітності підприємства;
- діагностика внутрішньої бухгалтерської системи (перевірка повноти відображення проведених операцій).

Коли аудит фінансової звітності підприємств проводиться добровільно, керівництво визначає обсяг документації, що підлягає перевірці. У більш рідкісних випадках, через підвищену вартість і тривалі терміни, замовляється повний аудит фінансової документації компанії.

Основними джерелами інформації для аудиту фінансової звітності є (рис. 3.2)

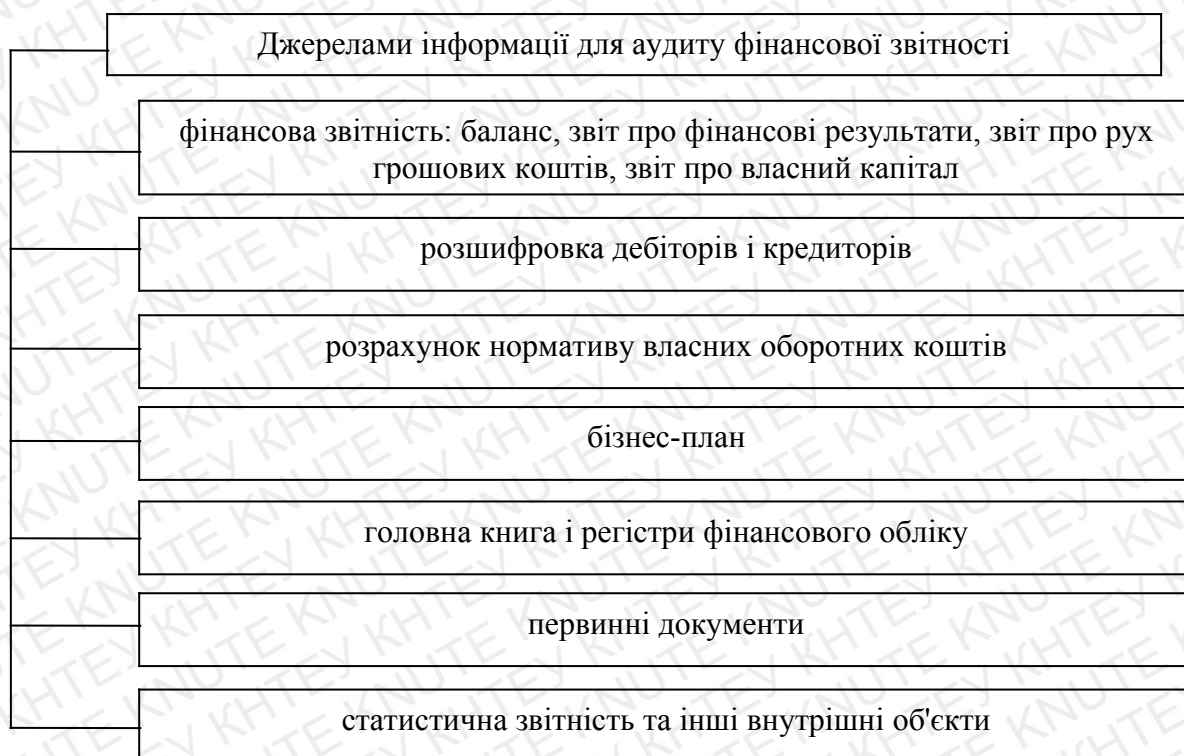

Рис. 3.2. Джерелами інформації для аудиту фінансової звітності

Аудит фінансової звітності проводиться за допомогою таких методів: спостереження, економічного аналізу, метод аудиторської вибірки, метод суттєвості, метод узагальнення.

З метою ефективності аудиту фінансової звітності необхідно здійснити такі заходи:

- провести перевірку достовірності початкових і порівнювальних показників фінансової звітності;
- направити письмові запити для підтвердження відповідної інформації керівництву підприємствам і третім особам;
- ознайомитись з аудиторським висновком і письмовою інформацією про результати попереднього аудиту, якщо такий проводився;
- організувати письмове направлення запитів фірмі, що здійснювала попередній аудит тощо.

Отже, фінансова звітність розглядається як інструмент для об'єктивної та достовірної оцінки фінансово-майнового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства.

3.2. Аудит показників фінансової звітності підприємства

На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» періодично проводиться зовнішній аудит.

Однією з найважливіших вимог до сучасного аудиту є його обов'язкове планування, яке забезпечує своєчасне і ефективне виконання робіт.

При плануванні вивчаються напрями бізнесу замовника, історія його діяльності, нинішні умови, майбутня перспектива, територіальне розміщення, вид продукції, ринки її збуту, перспективи розвитку виробництва в майбутньому, зміни у структурі виробництва і управління, останні зміни у функціонуванні бухгалтерського обліку, ефективність контролю, сутність облікової політики і сфера облікового ризику

В процесі планування аудиту необхідно:

- розробити і задокументувати загальну стратегію аудиту, що визначає передбачуваний об'єм і напрям аудиторської перевірки;
- розробити і задокументувати детальний план аудиту, який визначає характер, терміни і об'єм запланованих аудиторських процедур, необхідних для здійснення загальної стратегії аудиту.

Стратегія аудиторської перевірки є загальним напрямом дій керівника перевірки, необхідних для досягнення поставлених перед ним відповідно до договору про надання аудиторських послуг цілей шляхом координації і розподілу ресурсів (трудових, матеріальних, фінансових і ін.). Правильно вибрана стратегія забезпечує ефективність проведення перевірки.

Аудитор розробляє загальну стратегію аудиту, яка встановлює об'єм, час, напрям аудиту і є керівництвом при розробці детальнішого плану аудиту. Розробка загальної стратегії аудиту включає:

- визначення характеристик завдання, що обмежують його об'єм, таких як використовуваний підхід до підготовки фінансової звітності з урахуванням галузевих особливостей і територіальне розташування підрозділів фірми-клієнта;
- встановлення термінів підготовки звітів за результатами проведення завдання для того, щоб спланувати терміни виконання аудиту і характер необхідних контактів (наприклад, терміни підготовки проміжного і остаточного звіту), ключові дати для передбачуваних контактів з керівництвом клієнта;
- розгляд важливих питань аудиту, а саме: визначення рівня суттєвості; попереднє визначення областей з високим рівнем ризику істотного спотворення фінансової звітності; попереднє визначення істотних статей звітності і сальдо по рахунках; оцінка того, чи може аудитор спланувати отримання доказів ефективності внутрішнього контролю; визначення останніх за часом значимих змін, що відносяться до сфери діяльності фірми-клієнта,

галузі, до якої вона відноситься, принципів підготовки фінансової звітності і інших відповідних обставин.

Із метою запровадження методу організації аудиту фінансових результатів, а також кількості необхідних аудиторських процедур, аудитор проводить тестування внутрішнього контролю і системи бухгалтерського обліку. Тест внутрішнього контролю на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» наведено в додатку Ф.

Оцінка надійності системи внутрішнього контролю визначається в процентах:

- 1) висока від 81%-100%;
- 2) середня від 41%-80 %;
- 3) низька від 11%-40%;
- 4) Внутрішній контроль відсутній: 0%-10%

Отримані бали підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» підсумовуються в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Оцінка внутрішнього контролю на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс»

Показник	бали	Фактична надійність системи внутрішнього контролю в процентах (Фактична кількість балів / Максимальна кількість балів X 100%)
Максимальна кількість балів для підприємства, що перевіряється	105	54,3
Фактична кількість балів для підприємства, що перевіряється	57	

Проведене тестування дає змогу дати оцінку системі внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку, встановити ризик контролю і обліку та ризик не виявлення. На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» діє середня система внутрішнього контролю.

Виходячи з характеру діяльності підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс», змісту контролю визначається потреба в спеціалістах, яких слід залучити з апарату підприємства при проведенні аудиту для виконання контрольно-аудиторського процесу. Далі узгоджується із замовником програма перевірки,

обсяг робіт, термін аудиту, форма представлення результатів аудиту, рівні відповідальності аудиторської фірми, вартість аудиторських послуг; закріплюються всі ці домовленості між аудиторською фірмою і замовником договором. Після цього готується нормативно-правова база аудиторської перевірки. Програму перевірки доходів підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» товарів, робіт і послуг, яку наведемо в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Програма аудиту фінансової звітності підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс»

№ п/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець
1	2	3
I. Баланс (Звіту про фінансовий стан)»		
1.	Перевірка наданого балансу на арифметичну точність	Вітренко Н.М.
2.	Зведення відповідності залишків у Головній книзі із даними балансу	Вітренко Н.М.
3.	Перевірка відповідності залишків на початок звітного року залишкам на кінець минулого року	Кацика А.В.
4.	У разі зміни залишків внаслідок виправлення помилок минулих періодів - ретельна перевірка характеру помилок, їх впливу на звітність, адекватності внесених змін.	Вітренко Н.М.
5.	Складання пробного балансу на кінець звітного періоду та порівняння його з наданим на перевірку	Вітренко Н.М.
6.	Визначення тимчасових та постійних різниць	Кацика А.В.
7.	Розрахунок відстрочених податкових активів або зобов'язань	Кацика А.В.
8.	Порівняння розрахованих відстрочених податкових активів або зобов'язань з даними підприємства	Кацика А.В.
9.	Складання переліку коригуючих бухгалтерських записів	Кацика А.В.
10.	Складання переліку виправлень залишків за балансовими рахунками	Кацика А.В.
11.	Оцінка різниць, виявлених аудитором	Кацика А.В.
II. Звіт про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)»		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність.	Вітренко Н.М.
2.	Складання пробного звіту про фінансові результати	Вітренко Н.М.
3.	Порівняння пробного звіту про фінансові результати з наданим на перевірку та аналіз відхилень.	Вітренко Н.М.
4.	Перевірка розрахунку прибутковості акцій	Вітренко Н.М.
5.	Перевірка відповідності даних звіту про фінансові результати в частині даних за відповідний період минулого року	Вітренко Н.М.
6.	У разі зміни показників внаслідок виправлення помилок минулих періодів - ретельна перевірка характеру помилок, їх впливу на звітність, адекватності внесених змін.	Вітренко Н.М.
7.	Узгодження певних показників звіту про фінансові результати з даними балансу	Вітренко Н.М.

Продовження табл. 3.2.

№ п/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець
1	2	3
III. Звіт про рух грошових коштів		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність	Вітренко Н.М.
2.	Узгодження показників звіту про рух грошових коштів з показниками інших форм фінансового звіту	Вітренко Н.М.
IV. Звіт про власний капітал		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність	Вітренко Н.М.
2.	Узгодження показників звіту про власний капітал з показниками інших форм фінансового звіту	Вітренко Н.М.
V. «Примітки до річної фінансової звітності»		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність	Кацика А.В.
2.	Узгодження показників у Примітках з показниками інших форм фінансового звіту	Кацика А.В.
3.	Аналіз розкриття певної інформації	Кацика А.В.
VI. Завершуючий етап		
1.	Зведення даних про відхилення у наданих формах фінансової звітності	Кацика А.В.
2.	Аналіз відхилень з позиції прийнятого рівня суттєвості	Вітренко Н.М.
3.	З'ясування змісту протоколів зборів після дати балансу на предмет вивчення подій після дати балансу.	Вітренко Н.М.
4.	Формування висновку про достовірність наданої звітності.	Вітренко Н.М.

Після того як спланована робота, визначено джерела та методи збору аудиторських доказів починається безпосередня перевірка фінансової звітності ТОВ «Есо-Автотехнікс», яку можна розбити на два етапи.

В ході першого етапу перевірки перевіряється відповідність звітності вимогам законодавчих і нормативних документів, а саме Закону України «Про бухгалтерський облік та звітність в Україні», Положенням (стандартам) по веденню бухгалтерського обліку і бухгалтерської звітності.

Далі перевіряється склад і зміст фінансової звітності ТОВ «Есо-Автотехнікс».

Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» згідно законодавства подає проміжну та річну бухгалтерську звітність. Проміжна звітність складається за квартал, півроку і дев'ять місяців. Вона складається з Балансу (Звіту про фінансовий стан)» (форма № 1) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)» (форма № 2).

До складу річної бухгалтерської звітності ТОВ «Есо-Автотехнікс»

входять: Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (форма № 1), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» (форма № 2), форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)» або форма № 3-н «Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)»; форма № 4 «Звіт про власний капітал»; форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Річна звітність ТОВ «Есо-Автотехнікс» складається за звітний рік з 1 січня по 31 грудня включно. При заповненні зазначених форм підприємство використовує форми встановлені Міністерством фінансів України.

ТОВ «Есо-Автотехнікс» керується інструкціями та правилами щодо складання та заповнення звітних форм. Наприклад, у бухгалтерській звітності заповнені не всі реквізити, в рядках і статтях розділів не проставлені відповідні коди. Бухгалтерська звітність підписана директором і головним бухгалтером підприємства.

На наступному етапі аудитором проводиться звірка балансу з головною книгою. З цією метою аудитором складається робочий документ аналізу балансу (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Звірка балансу з головною книгою ТОВ «Есо-Автотехнікс»

Актив	Код рядка	01.01. 2018	За даними аудитора		Відхилення
			номер рахунку в головній книзі	Залишок (грн.)	
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	811		811	0
первісна вартість	1001	10923	121	10923	0
накопичена амортизація	1002	10112	133	10112	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	27	151	27	0
Основні засоби	1010	101076		101076	0
первісна вартість	1011	153858		153858	0
			103	72313	
			104	46157	
			105	23079	
			106	234	
			113	12075	

Продовження табл. 3.3.

Актив	Код рядка	01.01. 2018	За даними аудитора		Відхилення
			номер рахунку в головній книзі	Залишок (грн.)	
1	2	3	4	5	6
знос	1012	52782	131	52782	0
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	6 850,0	141	6 850,0	0
Відстрочені податкові активи	1045	122	17	122	0
Усього за розділом I	1095	108886		108 886	0
II. Оборотні активи					
Запаси, всього:	1100	1120394		1118851	-1543
Виробничі запаси	1101	2391		2391	
			202	165	
			203	2226	
Товари	1104	1118003	28	1116460	-1543
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	49596	361	49468	-128
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					0
з бюджетом	1135	1024	641	1024	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17295	377	17295	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	35328		35328	0
			301	1766	
			311	33562	
Інші оборотні активи	1190	904,0		904	0
			331	159	
			643	745	
Усього за розділом II	1195	1224541		1222870	-1671
Баланс	1300	1333427		1331756	-1671
Пасив					
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	1400	120000	40	120000	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	265961	44	265961	0
Усього за розділом I	1495	385961		385961	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	620927	60	620927	0
Поточна кредиторська заборгованість за:				0	0
товари, роботи, послуги	1615	177576	631	175905	-1671
розрахунками з бюджетом	1620	8284	641	8284	0
у тому числі з податку на прибуток	1621	6721	6411	6721	0
розрахунками зі страхування	1625	731	651	731	0
розрахунками з оплати праці	1630	2687	661	2687	0
Поточні забезпечення	1660	363	685	363	0
Інші поточні зобов'язання	1690	19276	685	19276	0
Усього за розділом III	1695	947466		945795	-1671
Баланс	1300	1333427		1331756	-1671

За результатами перевірки аудитором на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» виявлено, що по рахунку 28 «Товари» зазначена сума в балансі

вища на 1543 тис. грн., ніж за даними головної книги. Також завищено вказані суми по рахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» на суму 128 тис. грн. та по рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» на суму 1671 тис. грн. В результаті зазначених помилок відбулося викривлення звітності на суму 1671 тис. грн.

Звіт про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) є основною звітною формою і характеризує порядок формування фінансового результату фінансово-господарської діяльності ТОВ «Есо-Автотехнікс».

Перед початком перевірки аудитор повинен ознайомитися з положеннями облікової політики ТОВ «Есо-Автотехнікс», що стосуються порядку визнання доходів. Для цього він повинен проаналізувати, які види діяльності відповідно до облікової політики віднесені підприємством до основних видів діяльності, і перевірити правильність класифікації доходів і витрат за звітом про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Аудитор перевіряє арифметичні підрахунки. Для підтвердження достовірності і точності визначення показників звітної форми проводиться звірка тотожності показників «За звітний рік» з даними Головної книги та регістрів аналітичного обліку за рахунками обліку доходів і витрат.

Перевірка формування показників по рядках «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) », «Адміністративні витрати», «Витрати на збут», «Інші операційні витрати» повинна бути спрямована і на підтвердження достовірності складу цих витрат.

Проведені процедури перевірки формування показників звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) дозволяють підтвердити достовірність показників, що формують прибуток.

Дані звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) використовуються для проведення аналізу фінансових результатів.

При проведенні аудиту фінансових результатів та використання прибутку важливе значення набуває прийняття заходів щодо

попередження можливих помилок і неточностей в організації облікового процесу, що пов'язано в першу чергу з необхідністю виконання економічним суб'єктом зобов'язань перед працівниками і державою, а також перед зовнішніми і внутрішніми контрагентами. Аудитору слід детально перевірити, чи не допущені помилки і порушення в обліку фінансових результатів та використання прибутку.

Згідно з програмою аудиту, являється перевірка правильності і повноти відображення у бухгалтерському обліку виручки від реалізації продукції. На цьому етапі аудитором перевіряється правильність відображення формування виручки на рахунках бухгалтерського обліку, повноту визначення і визнання суми виручки. Результати цієї перевірки представлені в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Перевірка правильності і повноти відображення у бухгалтерському обліку виручки від реалізації продукції ТОВ «Есо-Автотехнікс»

Зміст господарської операції	За даними бухгалтерського обліку			Відповідний документ	За даними аудиту			Відхилення		
	Д-т	К-т	Сума		Д-т	К-т	Сума	Д-т	К-т	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продано продукцію ТОВ «Сельта»	36	70	345000	ТН №17 Сч-ф № 18	36	70	345000	-	-	-
Продано продукцію ТОВ «ТТМ Центр»	36	70	1050254	ТН № 25, Сч-ф №26	36	70	1050254	-	-	-
Продано продукцію ТОВ «АВС»	36	70	942587	ТН №26 Сч-ф № 27	36	70	942587	-	-	-
Продано продукцію ТОВ «Роткер»	36	70	2945000	ТН № 29, Сч-ф № 30	36	70	2944000	36	70	1000

За результатами перевірки, відбитим в таблиці 3.4, можна зробити висновок про те, що методологія бухгалтерського обліку, передбачена Планом рахунків бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності організацій і інструкцією по його застосуванню, не була порушена, але сума виручки за даними бухгалтерського обліку виявилася більше, ніж за даними

аудиту, оскільки сума, відображена в первинних документах, не співпадала з даними в програмі обліку 1С :Бухгалтерія. Ця помилка може привести до невірного визначення оподатковуваної бази, тобто організація переплатить податок на прибуток. Виходячи з даних в первинних документах по реалізації продукції на суму 1513000 тис. грн. Якщо ми розрахуємо оподатковувану базу за даними бухгалтерського обліку, ми отримаємо 1432000 тис. грн. $(2945000 - 1513000)$, отже, податок на прибуток складає 286400 тис. грн. $(1432000 * 18\%)$. Зробивши відповідні розрахунки, за даними аудиту податок на прибуток складає 286200 тис. грн., що означає, що організація переплатить податок на прибуток у розмірі 180 тис. грн.

Завершивши перевірку доходів і витрат від основної діяльності, необхідно перевірити інші доходи і витрати.

Аудиторська діяльність дозволяє не лише контролювати рух коштів та операції, що на них впливають, але й визначити ефективність управління ними. Такі дії виконуються на основі інформації про грошові потоки, основним носієм якої виступає ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів». Показники даного звіту є базою для оцінки здатності суб'єкта господарювання генерувати грошові кошти.

До загальних джерел інформації, на основі яких здійснюється аудит звіту про рух грошових коштів, належать: баланс; звіт про фінансові результати; звіт про рух грошових коштів; звіт про власний капітал; примітки до фінансової звітності; Головна книга; первинні документи за касовими та банківськими операціями з грошовими коштами; облікові регістри поточного обліку операцій з грошовими 41 коштами (відомості, книги); банківські виписки; договори, контракти, угоди, на підставі яких виконувалися платежі (надходження) грошових коштів; матеріали інвентаризації каси; відповіді на запит у банк, до постачальників, покупців, страхових компаній з підтвердження здійснених платежів грошовими коштами; робочі документи внутрішнього аудитора; інформація, отримана від керівництва підприємства-клієнта; дані із зовнішніх джерел про валютні курси тощо.

Оскільки звіт про рух грошових коштів може складатися прямим і непрямим методами, аудитор на початку перевірки повинен з'ясувати, який метод використано підприємством при складанні Звіту про рух грошових коштів.

На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» складання Звіту про рух грошових коштів здійснюється за прямим методом. При прямому методі складання звіту про рух грошових коштів аудитор на основі виписок банку або/та касових документів здійснює окрему вибірку надходжень і окрему вибірку витрачання грошових коштів за видами діяльності. Для цього доцільно складають аналітичні відомості (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Відомість формування даних про рух грошових коштів за видами діяльності ТОВ «Есо-Автотехнікс»

Дата	Сума, грн.		Призначення (відповідно до змісту показників розділу звіту)
	Надходження, грн.	Витрачання, грн.	
03.09	300000		Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
04.09	500000		Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
04.09		150000	Витрачання на оплату праці
04.09		33000	Витрачання на оплату відрахувань на соціальні заходи
04.09		206070	Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)
	...		...
	800000	389070	Всього

Наведена робоча таблиця формується з виділенням показників кожного з рядків розділів звіту про рух грошових коштів [34, с. 67].

У результаті проведеного аудиту виявлено, що грошові кошти підприємства-клієнта відповідають сумам, які відображені у складі оборотних активів у фінансовій звітності станом на 31.12.2017 року.

Грошові кошти підприємства та їх еквіваленти на початок звітного періоду (розділ II активу Балансу р.1165 гр. 3. та Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) р. 3405 гр. 3.) становлять 24840 тис. грн.

Грошові кошти підприємства та їх еквіваленти на кінець звітного періоду (розділ II активу Балансу р.1165 гр. 4. та Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) р. 3415 гр. 3.) становлять становлять 94319 тис. грн.

Залишок грошових коштів на кінець 2015 року р. 3415, гр. 3. = Залишок грошових коштів на початок року р. 3405, гр. 3 + чистий рух коштів за звітний період р. 3400, гр. 3 + вплив зміни валютних курсів за залишок коштів р. 3410, гр. 3. У сумах (тис. грн.): $35328 = 24840 + 9442 + 1046$

Арифметичною перевіркою встановлена правильність підрахунку підсумків за окремими розділами звіту (Чистий рух коштів від операційної діяльності, Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності, Чистий рух коштів від фінансової діяльності).

У ході аудиторської перевірки аудиторами не були виявлені факти, які б вказували на те, що фінансова звітність ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2017 рік складена на підставі недостовірних та неповних даних про фінансово-господарську діяльність підприємства. Під час аудиту аудиторами не були виявлені факти порушення підприємством норм чинного законодавства в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності, а також встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності.

Звіт про власний капітал вирізняється значною деталізацією і враховує усі коригування, пов'язані із зміною облікової політики підприємства, виправленням помилок, будь-які інші зміни в обліку, що впливають на оцінку елементів (джерел) власного капіталу.

Техніка складання Звіту про власний капітал полягає у поступовому заповненні граф форми, які відображають види власного капіталу. Особливість заповнення полягає у тому, що зміна одного виду капіталу одночасно призводить до зміни іншого виду капіталу. При цьому показники, які призводять до зменшення залишку відповідного елемента власного капіталу в Звіті про власний капітал відображаються у дужках. Не

виключаються і зміни, які в цьому Звіті зачіпають тільки один вид капіталу, наприклад, таке витрачання прибутку як нарахування дивідендів слід показати тільки зменшенням нерозподіленого прибутку..

Процедури аудиту Звіту про власний капітал підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс»:

- 1) перевірка законності оформлення установчих документів для здійснення підприємницької діяльності;
- 2) перевірка чи види діяльності клієнта відповідають статутним вимогам;
- 3) оцінка правомірності та законності внесення учасниками внесків до капіталу;
- 4) інспектування законності і своєчасності внесення змін в засновницькі документи та перевірка відображення таких змін в системі рахунків бухгалтерського обліку;
- 5) контроль за правомірністю розподілу прибутку;
- 6) перевірка достовірності звіту про власний капітал.

У результаті проведеного аудиту виявлено, що власний капітал підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» відповідає сумам, які відображені у головній книзі та Балансі (Звіті про фінансовий стан) станом на 31.12.2017 року.

Під час перевірки форми 5 «Примітки до річної фінансової звітності» перевіряються наведені дані про рух необоротних активів та їх знос за видами, що збігаються з відповідною класифікацією основних засобів і нематеріальних активів за П (С)БО 7 «Основні засоби» та П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» і субрахунками бухгалтерського обліку, а також про рух капітальних і фінансових інвестицій, про структуру (складові) інших операційних, фінансових та інших доходів і витрат, дані про обсяг бартерних операцій, про структуру грошових коштів і запасів на кінець року, про склад дебіторської заборгованості за строками непогашення, про вартість майна, оформленого в заставу, взятого і переданого в оренду. Дебіторську

заборгованість у рядках 940, 950 і 951 показують за первісною вартістю, тобто без зменшення на суму створеного резерву сумнівних боргів. У розділі VII «Забезпечення і резерви» наводять дані про залишок, нарахування і витрачання забезпечень майбутніх витрат і резерву сумнівних боргів. Порядок їх створення визначається положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Про всі помилки та недоліки щодо фінансової звітності, виявлені аудитором, повідомлені керівнику ТОВ «Есо-Автотехнікс» у письмовому вигляді, а їх виправлення та рівень суттєвості безпосередньо впливають на вид аудиторського висновку, який буде складено за результатами перевірки. Усі помилки, виявлені висвітлюються у висновку аудитора з наступним визначенням їх впливу на достовірність фінансової звітності, а також на зміст висновку аудитора

За результатами проведеної аудиторської перевірки фінансових звітів аудитор повинен скласти аудиторський звіт і аудиторський висновок. Аудиторський звіт - це ширший за своїм змістом документ, що складається відповідно до угоди аудитора і замовника. Його складають тільки для замовника, тоді як аудиторський висновок надається широкому колу користувачів[29, с. 164].

Аудиторський звіт адресується замовнику із зазначенням дати складання, підписується керівником аудиторської фірми (або особою, уповноваженою керівником) і аудитором, що проводив перевірку, завіряється печаткою аудиторської фірми. Кожна сторінка аудиторського звіту підписується аудитором, який здійснював перевірку, і завіряється його особистою печаткою. Аудиторський звіт підписується аудитором і керівником аудиторської фірми, що здійснював перевірку (або особою, уповноваженою керівником). Зазначається дата аудиторського звіту.

Після завершення аудиту фінансової звітності на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» аудитор надав позитивний висновок.

У результаті проведення аудиту фінансової звітності на підприємстві

ТОВ «Есо-Автотехнікс» встановлено: надана інформація дає реальне й повне уявлення про отримані доходи. Система бухгалтерського обліку, яка застосовувалася на підприємстві, відповідає законодавчим та нормативним вимогам. Фінансова звітність підготовлена на підставі дійсних даних бухгалтерського обліку і достовірно й повно подає фінансову інформацію про підприємство згідно з нормативними вимогами про бухгалтерський облік та звітність в Україні. Стан обліку та фінансової звітності підприємства відповідає вимогам чинного законодавства.

Рекомендації за результатами аудиторської перевірки:

- 1) обов'язкове заповнення всіх реквізитів у фінансовій звітності;
- 2) провести коригування допущених помилок у звітності.

Отже, аудит фінансової звітності проведено, аудитор може висловити незалежну думку про рівень достовірності перевірених документів і перевірки відповідності їх формування актуальним вимогам бухгалтерського законодавства.

3.3. Аналіз фінансової звітності підприємства

Аналіз фінансових звітів здійснюється з метою своєчасного виявлення й усунення недоліків у фінансовій діяльності та знаходження резервів поліпшення фінансового стану підприємства і його платоспроможності. Аналіз фінансових звітів має допомогти обґрунтувати свої фінансові плани, виявити слабкі місця у фінансових операціях фірми, вжити відповідних заходів, які допоможуть виправити становище, прийняти рішення про ефективніше вкладання коштів і ресурсів, скоригувати напрями майбутньої діяльності фірми.

Для проведення оцінки динаміки обсягу та складу активів і капіталу підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс», застосуємо вертикальний і горизонтальний аналіз балансу. Вертикальний аналіз - структурний аналіз балансу. Вертикальний аналіз полягає у визначенні у відсотках структури

досліджуваного об'єкту, наприклад, структури активів, пасивів, прибули від звичайної діяльності, операційних витрат і тому подібне. За допомогою вертикального аналізу порівнюють відносні показники по підприємству, які істотно відрізняються від абсолютного показника. Горизонтальний аналіз має мету досліджувати зміни показників в часі з розрахунками абсолютних і відносних відхилень (темпів). Горизонтальний і вертикальний аналізи доповнюють один одного. На практиці складають аналітичні таблиці, де одночасно використовують прийоми вертикального і горизонтального аналізів.

Динаміку обсягу та складу активів ТОВ «Есо-Автотехнікс» відобразимо в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Динаміка обсягу та складу активів підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки

Показники	Період			Абсолютні відхилення, +/-		Відносні відхилення, %	
	2015	2016	2017	Від попереднього періоду			
				2015	2016	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Необоротні активи, всього	42352	49230	108886	6878	59656	116,2	221,2
1.1. Нематеріальні активи	997	779	811	-218	32	78,1	104,1
1.2. Незавершені капітальні інвестиції	12	206	27	194	-179	1716,7	13,1
1.3. Основні засоби	34078	41273	101076	7195	59803	121,1	244,9
1.4. Довгострокові фінансові інвестиції	7265	6850	6850	-415	0	94,3	100,0
1.5. Інші необоротні активи	0	122	122	122	0		100,0
2. Оборотні активи, всього	425903	897597	1224541	471694	326944	210,8	136,4
2.1. Сума запасів	345837	803779	1120394	457942	316615	232,4	139,4
2.2. Поточні біологічні активи	0	0	0	0	0		
2.3. Сума дебіторської заборгованості	55942	68110	67915	12168	-195	121,8	99,7
2.4. Сума поточних фінансових інвестицій	0	0	0	0	0		

Продовження табл. 3.6.

1	2	3	4	5	6	7	8
2.5. Сума грошових активів	23556	24840	35328	1284	10488	105,5	142,2
2.6. Сума інших оборотних активів	562	863	904	301	41	153,6	104,8
2.7. Витрати майбутніх періодів	6	5	0	-1	-5	83,3	0,0
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0		
4. ВСЬОГО АКТИВІВ	468255	946827	1333427	478572	386600	202,2	140,8

За період, який аналізується, майно ТОВ «Есо-Автотехнікс» збільшилося на 865172 тис. грн., тобто на 284,8%; так в 2015 році валюта балансу складала 468255 тис. грн., а в 2017 році - 1333427 тис. грн. Найбільший темп росту активів спостерігається в 2016 році, коли майно збільшилося удвічі.

Найбільші темпи зростання необоротних активів спостерігалися в 2017 році порівняно з 2016 р., і склали 108886 тис. грн. (221,2%). У 2016 році необоротні активи виросли на 6878 тис. грн. (16,2%), це пояснюється тим, що збільшилися показники основних засобів та інші необоротні активи.

У свою чергу оборотні активи за досліджуваний період виросли на 798638 тис. грн. (287,5%). Основні темпи збільшення спостерігалися в 2016 році - на 471694 тис. грн., що склало 210% відносно попереднього року, також і в 2017 році спостерігався ріст оборотних активів на 3269449 тис. грн. (36,4%) порівняно з 2016 роком, завдяки сумі грошових активів.

Динаміку структури активів ТОВ «Есо-Автотехнікс» наведемо в табл.

3.7.

Таблиця 3.7

**Динаміка структури активів підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс»
за 2015-2017 роки**

Показники	Період			Абсолютні відхилення, +/-	
	2015	2016	2017	Від попереднього періоду	
				2015	2016
1. Необоротні активи, всього	9,04	5,20	8,17	-3,85	2,97
1.1. Нематеріальні активи	0,21	0,08	0,06	-0,13	-0,02
1.2. Незавершені капітальні інвестиції	0,00	0,02	0,00	0,02	-0,02
1.3. Основні засоби	7,28	4,36	7,58	-2,92	3,22
1.4. Довгострокові фінансові інвестиції	1,55	0,72	0,51	-0,83	-0,21
1.5. Інші необоротні активи	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00
2. Оборотні активи, всього	90,96	94,80	91,83	3,85	-2,97
2.1. Сума запасів	73,86	84,89	84,02	11,04	-0,87
2.2. Поточні біологічні активи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3. Сума дебіторської заборгованості	11,95	7,19	5,09	-4,75	-2,10
2.4. Сума поточних фінансових інвестицій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.5. Сума грошових активів	5,03	2,62	2,65	-2,41	0,03
2.6. Сума інших оборотних активів	0,12	0,09	0,07	-0,03	-0,02
2.7. Витрати майбутніх періодів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ВСЬОГО АКТИВІВ	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

У загальній структурі активів найбільша частина належала оборотним активам впродовж 2015-2017 років, яка впродовж цього періоду мала незначні коливання. У 2015 році оборотні активи займали – 90,96%, в наступному 2016 року - їм належало 94,8%, тобто за рік їх частина підвищилася на 3,85%. А в 2017 р. їх частина в загальній структурі майна становила – 91,83%, тобто вона зменшилася на 2,97% відносно попереднього 2016 році. В оборотних активах майже все займають запаси, частка яких виросла з 73,86% в 2015 році до 84,02% в 2017 р..

Частина необоротних активів в загальній структурі майна становила в 2017 році 8,17%. В структурі необоротних активів переважну частку мають основні засоби, близько 7%.

Далі проведемо оцінку динаміки обсягу та складу капіталу підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки.

Таблиця 3.8

**Динаміка обсягу та складу капіталу (джерел фінансування) підприємства
ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки**

Показники				Абсолютні відхилення, +/-		Відносні відхилення, %	
	2015	2016	2017	Від попереднього періоду			
				2015	2016	2015	2016
1. Власний капітал, всього	89368	136600	385961	47232	249361	152,9	282,5
Зареєстрований капітал	32000	60000	120000	28000	60000	187,5	200,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	57368	76600	265961	19232	189361	133,5	347,2
2. Позиковий капітал, всього	378887	810527	947466	431837	136939	214,0	116,9
2.1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	197	0	0	-197	0	0,0	0,0
Цільове фінансування	197	0	0	-197	0	0,0	0,0
2.2. Поточні зобов'язання і забезпечення	378690	676267	829844	297577	153577	178,6	122,7
Короткострокові кредити банків	347641	464495	620927	116854	156432	133,6	133,7
товари, роботи, послуги	13899	177796	177576	163897	-220	1279,2	99,9
розрахунками	9370	8848	11702	-522	2854	94,4	132,3
Поточні забезпечення	2316	2953	363	637	-2590	127,5	12,3
Інші поточні зобов'язання	5464	22175	19276	16711	-2899	405,8	86,9
3. ВСЬОГО КАПІТАЛ	468255	947127	1333427	478872	386300	202,3	140,8

За досліджуваний період сума капіталу, які знаходяться в ТОВ «Есо-Автотехнікс» виросла на 865172 тис. грн., тобто на 284,8%; так в 2015 році валюта балансу складала 468255 тис. грн., а в 2017 році - 1333427 тис. грн. Найбільший ріст пасивів спостерігався в 2015 р. - на 202,3% (478872 тис. грн.).

Основою діяльності будь-якого підприємства є власний капітал, який за досліджуваний період збільшився у тричі, що склало 385961 тис. грн. Це було пов'язано зі збільшенням прибутку. Таким чином, спостерігається стабільна тенденція структури власного капіталу.

Позиковий капітал збільшився в 2016 році на 431837 тис. грн. (214%) та складають 810527 тис. грн., а потім в 2017 році продовжує збільшуватися і становить 947466 тис. грн.

Далі розглянемо динаміку структури капіталу (джерел фінансування)

ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

**Динаміка структури капіталу (джерел фінансування) підприємства ТОВ
«Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки**

Показники	Період			Абсолютні відхилення, +/-	
	2017	2017	2017	Від попереднього періоду	
1. Власний капітал, всього	19,09	14,42	28,95	-4,66	14,52
Зареєстрований капітал	6,83	6,33	9,00	-0,50	2,66
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	12,25	8,09	19,95	-4,16	11,86
Вилучений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Позиковий капітал, всього	80,91	85,58	71,05	4,66	-14,52
2.1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,04	0,00	0,00	-0,04	0,00
Цільове фінансування	0,04	0,00	0,00	-0,04	0,00
2.2. Поточні зобов'язання і забезпечення	80,87	85,58	71,05	4,70	-14,52
Короткострокові кредити банків	74,24	49,04	46,57	-25,20	-2,48
Поточна кредиторська заборгованість за:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
товари, роботи, послуги	2,97	18,77	13,32	15,80	-5,45
розрахунками	2,00	15,11	9,70	13,11	-5,41
Поточні забезпечення	0,49	0,31	0,03	-0,18	-0,28
Доходи майбутніх періодів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші поточні зобов'язання	1,17	2,34	1,45	1,17	-0,90
3. ВСЬОГО КАПІТАЛ	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

За аналізований період, спостерігається відносно майже стабільний стан структури пасивів. Відомо, що фінансовий стан підприємства вважається стійким, якщо воно покриває власними засобами не менше 50% фінансових ресурсів. Протягом досліджуваного періоду питома вага власного капіталу в структурі пасивів склала 28,95%, тоді як в попередньому році цей показник становив 14,4%, тобто зростання власного капіталу в структурі пасивів складає 14,5%. Показник власного капіталу є одним з головних індикаторів кредитоспроможності підприємства, основою для визначення фінансової незалежності підприємства, його фінансової стійкості і стабільності. Питома вага поточних зобов'язань за період, який аналізується знизилась на 14,5% так в 2016 році їх частина була, 85,5%, в 2017 року зменшилась і склала 71,05%.

Динаміка основних фінансових результатів діяльності підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки відобразимо в табл. 3.10.

**Динаміка основних фінансових результатів діяльності
ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки**

Показники	Фактично у:			Абсолютні відхилення, +/-		Відносні відхилення, %	
	2015	2016	2017	Від попереднього періоду			
				2015	2016	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	777261	1534019	2185323	756758	651304	197,4	142,5
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	530960	1069228	1663226	538268	593998	201,4	155,6
3. Сума доходів від операційної діяльності	255480	485829	533628	230349	47799	190,2	109,8
4. Сума витрат від операційної діяльності	116689	146946	219494	30257	72548	125,9	149,4
5. Сума прибутку від операційної діяльності	138791	338883	314134	200092	-24749	244,2	92,7
9. Сума доходів від фінансової діяльності	6743,0	31084,0	58487,0	24341,0	27403,0	461,0	188,2
10. Сума витрат від фінансової діяльності	87384,0	139833,0	141983,0	52449,0	2150,0	160,0	101,5
11. Сума прибутку від фінансової діяльності	-80641,0	-108749,0	-83496,0	-28108,0	25253,0	134,9	76,8
12. Сума доходів від іншої діяльності	0,0	415,0	0,0	415,0	-415,0	0	0,0
13. Сума витрат від іншої діяльності	0,0	415,0	0,0	415,0	-415,0	0	0,0
14. Сума прибутку від іншої діяльності	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0

Продовження табл.3.10.

Показники	Фактично у:			Абсолютні відхилення, +/-		Відносні відхилення, %	
	2015	2016	2017	Від попереднього періоду			
				2015	2016	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8
15. Сума прибутку (збитку) до оподаткування	58150,0	230134,0	230638,0	171984,0	504,0	395,8	100,2
16. Витрати (дохід) з податку на прибуток	10467,0	41428,0	41277,0	30961,0	-151,0	395,8	99,6
17. Сума чистого фінансового результату (прибуток/збиток)	47683,0	188706,0	189361,0	141023,0	655,0	395,8	100,3

Аналіз фінансових результатів свідчить про зростання чистого доходу від реалізації з 777261 тис. грн. в 2015 році до 2185323 тис. грн. в 2017 році. Позитивною динамікою є збільшення чистого фінансового результату з 47683 тис. грн. в 2015 році до 189361 тис. грн. в 2017 році. Основний вплив на дану динаміку мало збільшення суми прибутку від операційної діяльності.

Отже, за досліджуваний період завдяки сумі прибутку від операційної діяльності (від виробництва і реалізації продукції) та сумі прибутку від фінансової діяльності та інших складових, підприємство зміцнило свій фінансовий стан, що несе за собою позитивний характер.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. Передовсім на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції. Досліджуючи фінансовий стан підприємства визначимо перш за все фінансову стійкість ТОВ «Есо-Автотехнік».

Кінцеві результати діяльності характеризуються не лише абсолютними показниками прибутку або збитку. Суб'єкти господарювання, які зацікавлені у віддачі від використання ресурсів і вкладеного капіталу, аналізують співвідношення отриманого ефекту з понесеними витратами (використаними

ресурсами). Для цього обчислюються відносні показники ефективності: рентабельність (яка іноді ототожнюється з прибутковістю і дохідністю) та окупність (покриття).

Таблиця 3.11

Динаміка прибутковості активів (2-х факторна модель Дюпон-каскад) ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки

Показники	Періоди			Абсолютні відхилення, +/-	
	2015	2016	2017	2015	2016
1. Сума активів, тис. грн.	423494	707541	1140127	284047	432586
2. Обсяг реалізації, тис. грн.	777261	1534019	2185323	756758	651304
3. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	58150	230134	230638	171984	504
4. Прибутковість реалізації продукції, %	7,48	15,00	10,55	7,52	-4,45
5. Коефіцієнт оборотності активів, разів	1,84	2,17	1,92	0,33	-0,25
6. Прибутковість активів, %	13,73	32,53	20,23	18,79	-12,30
7. Зміна прибутковості активів за рахунок:					
Прибутковості реалізації продукції	x	x	x	13,80	-9,64
Коефіцієнту оборотності активів	x	x	x	4,99	-2,65

Згідно табл. 3.11 можна прослідкувати, що на зниження прибутковості активів в 2017 році на 12,3% найбільший вплив мало зниження прибутковості реалізації продукції на 9,64%, також негативним було зменшення коефіцієнту оборотності активів на 2,65%.

Рентабельність (від нім. *rentabel* – доходний) – це відносний показник прибутку, який відображає відношення отриманого ефекту (доходу, прибутку) з наявними або використаними ресурсами. Рентабельним є такий стан діяльності, коли протягом певного періоду грошові надходження компенсують понесені витрати, створюється і накопичується прибуток. Протилежним станом є збитковість, коли грошові надходження не компенсують понесені витрати. Динаміку рентабельності ТОВ «Есо-Автотехнікс» наведемо в табл. 3.12.

**Динаміка показників рентабельності ТОВ «Есо-Автотехнікс»
за 2015-2017 роки**

Показники	Фактично у:			Абсолютні відхилення, +/-	
	2015	2016	2017	2015	2016
1. Рентабельність обороту, %	6,13	12,30	8,67	6,17	-3,64
2. Рентабельність операційних витрат, %	40,02	129,21	86,75	89,19	-42,47
3. Рентабельність оборотних активів, %	12,32	28,52	17,85	16,20	-10,67
4. Рентабельність основних засобів, %	174,06	500,87	266,05	326,81	-234,82
5. Рентабельність активів, %	11,26	26,67	16,61	15,41	-10,06
6. Прибутковість активів, %	13,73	32,53	20,23	18,79	-12,30
7. Економічна рентабельність (ROA), %	34,37	52,29	32,68	17,92	-19,61
8. Фінансова рентабельність (ROE), %	72,77	167,02	72,47	94,25	-94,55

Рентабельність обороту: чим більше прибуток в порівнянні з валовим вибором підприємства, тим більше рентабельність обороту, найкращий показник обороту був у 2016 році 12,3%, а у 2017 році він складав 8,67%.

Рентабельність операційних витрат (ROB). Показує, скільки прибутку припадає на 1 грн (на 2017 рік складає 17,85%, що на 45% нижче ніж показник у 2016 році) понесених операційних витрат, тобто вигідність для підприємства виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, продажу товарів, понесених інших витрат операційної діяльності та являє собою витратний показник рентабельності.

Рентабельність оборотних активів - чим вище значення цього коефіцієнта, тим більше ефективно використовуються оборотні кошти.

Рентабельність основних засобів - вказує на частку прибутку підприємства, отриманого за рік, від вартості основних засобів.

Рентабельність активів розраховується як частка від ділення чистого прибутку або прибутку від звичайної діяльності до оподаткування, на середньорічну величину активів. Тобто показує скільки прибутку припадає на 1 грн. активів. За наведеними даними табл. 3.12. компанія в 2017 році

підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» мало мінімальний рівень рентабельності активів на рівні 16,6%, а в 2016 - рентабельність становила 26,67%. Економічна рентабельність дещо збільшилася, так як операційна діяльність підприємства прибуткова (в 2016 році 52,29% в 2017 – 32,68%). Натомість фінансова рентабельність різко знизилась з 167,02% в 2016 р. до 72,47% в 2017 році.

Узагальнюючими показниками оцінки фінансового стану підприємства є показники ділової активності. Ділова активність - діяльність підприємства на ринку його власної продукції. Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, яке характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства.

Для цього визначимо і проаналізуємо коефіцієнт оборотності активів, запасів, кредиторської і дебіторської заборгованості, терміни погашення дебіторської і кредиторської заборгованості, дані відобразимо в табл. 3.13.

Таблиця 3.13

Динаміка показників оборотності оборотних активів

ТОВ «Есо-Автотехнікс» за 2015-2017 роки

Показники	Періоди			Абсолютні відхилення, +/-	
	2015	2016	2017	2015	2016
1. Період обороту, днів:					
1.1. Суми оборотних активів	179,33	155,30	174,80	-24,03	19,50
1.2. Запасів	224,66	193,53	208,24	-31,12	14,71
1.3. Суми дебіторської заборгованості	18,49	14,56	11,20	-3,93	-3,35
1.4. Суми кредиторської заборгованості	242,57	200,20	190,26	-42,37	-9,94
2. Коефіцієнт оборотності, разів:					
2.1. Суми оборотних активів	2,01	2,32	2,06	0,31	-0,26
2.2. Запасів	1,60	1,86	1,73	0,26	-0,13
2.3. Суми дебіторської заборгованості	19,47	24,73	32,13	5,26	7,40
2.4. Суми кредиторської заборгованості	1,48	1,80	1,89	0,31	0,09
3. Тривалість операційного циклу, днів	243,15	208,09	219,44	-35,06	11,36
4. Тривалість фінансового циклу, днів	0,57	7,89	29,19	7,32	21,30

Проаналізувавши ділову активність підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» за останні роки (2015-2017 рр.) можна зробити наступні висновки:

Період обороту суми оборотних активів в 2017 році становив 175 днів, що на 20 днів менше у порівнянні з 2016 роком та на 4 дні менше у порівнянні з 2015 роком. Період обороту суми дебіторської заборгованості в 2017 році становив 11 днів, що на 3 дні менше у порівнянні з 2016 роком.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів на підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» збільшувався в 2016 році та зменшився в 2017 році, з 2,01 в 2015 році до 2,32 в 2016 році, тобто зменшилася швидкість обороту усіх оборотних активів. В 2017 році даний показник зменшився до рівня 2,06.

Тривалість операційного циклу збільшилася до 219 днів в 2017 році у порівнянні з попереднім роком. Тривалість фінансового циклу становила 29 днів, що на 21 дні більше ніж в 2016 році.

Таким чином, в цілому ділова активність підприємства в 2017 році дещо знизилася у порівнянні з попереднім роком, більшість показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства, тобто використання виробничих і фінансових ресурсів, виросла, що є позитивною тенденцією.

Висновок до розділу 3

В третьому розділі проведено аналіз та аудит фінансової звітності підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс». В результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

3.1. Дослідивши, мету, сутність, методи аналізу та аудиту показників фінансової звітності встановлено, що головною метою аналізу є своєчасно виявлення і усунення недоліків у фінансовій діяльності і знаходити можливості поліпшення фінансового стану підприємства та його платоспроможності. Серед основних методів фінансового аналізу можна виділити наступні: читання балансу; горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; трендовий аналіз; порівняльний; факторний аналіз; метод фінансових коефіцієнтів.

3.2. Аудит фінансової звітності передбачає оцінку облікової та іншої економічної інформації шляхом вивчення реально існуючих зв'язків та взаємозв'язків між показниками. Метою аудиту фінансової звітності клієнта є: визначення сутності та змісту ділової активності; виявлення зон можливих навмисних помилок у звітності; оцінка фінансово-господарських перспектив клієнта, його функціонування у майбутньому; оцінка стану бізнесу. Перед безпосереднім проведенням аналізу аудитор повинен визначити його мету та завдання, далі розробити програму аналізу, вибрати методи аналізу, які є оптимальним для досягнення поставлених завдань та цілей; вивчити інформаційну базу аналізу; встановити критерії для прийняття рішення у випадку виявлення незвичайних коливань.

3.3. Проаналізувавши динаміку обсягу та складу активів і капіталу ТОВ «Есо-Автотехнікс» виявлено, що за аналізований період структура активів і капіталу на підприємстві збільшилася. Оборотні активи, які займають основну частину в загальній структурі майна в 2017 році становили 90,96%. Структура пасивів мала відносно стабільний стан. У 2017 році питома вага власного капіталу в структурі пасивів склала 28,95%, тоді як в попередньому році цей показник становив 14,4%. Оцінивши фінансовий стан підприємства, встановлено, що підприємство фінансово стійке та ліквідне. Ділова активність дещо знизилася, більшість показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства, тобто використання виробничих і фінансових ресурсів, зменшувалася, у порівнянні з 2016 році, але є більшою у порівнянні з 2015 роком. У 2014 році ділова активність трохи знизилася. Рівень ділової активності підприємства можна охарактеризувати як середній.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Під час виконання даної роботи було розглянуто теоретичні та методологічних особливостей узагальнення інформації у звітності, аналіз та аудит її показників на підприємстві. В ході дослідження основних теоретичних питань з обраної тематики було виявлено наступне.

1. Дослідивши економічну сутність та класифікацію звітності підприємства встановлено, що звітність є системою узагальнюючих і взаємопов'язаних показників стану та використання основних та оборотних засобів, про джерела їх формування, фінансові результати, напрямки використання прибутку тощо. Вона дозволяє визначити загальну вартість майна, вартість мобільних (оборотних) засобів, величину власних та залучених коштів підприємства. Звітність - це дуже важливий чинник, який має визначати фінансовий результат діяльності підприємства за звітний період. Звітність класифікується за різними ознаками. За змістом і джерелами формування розрізняють статистичну, фінансову, податкову, спеціальну, внутрішньогосподарську (управлінську) звітність.

2. Нормативна база з формування фінансової звітності є «багатогранною». Аналіз прийнятих нормативних документів свідчить, що система нормативно-правового забезпечення бухгалтерського фінансового обліку в Україні набула багаторівневого характеру. Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» передбачено обов'язковість ведення бухгалтерського фінансового обліку та основні вимоги до фінансової звітності підприємства. До основних видів нормативно-правового забезпечення формування фінансової звітності є НП(с)БО 1. Проблеми формування фінансової звітності, її аналіз та аудит постійно знаходяться в центрі уваги багатьох відомих вчених. Незважаючи на ґрунтовні здобутки українських науковців із проблем звітності, невирішеними залишаються питання достовірності показників звітності, вдосконалення організаційно-методичних підходів до її побудови відповідно до раціональних

потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів.

3. Дослідження проводилося на матеріалах ТОВ «Есо-Автотехнікс». Підприємство є юридичною особою, форма власності якого є приватна. ТОВ «Есо-Автотехнікс» офіційно поставляє в Україну високоякісні запчастини для легкових і вантажних автомобілів і має найбільший в Україні склад запчастин. Підприємство активно розвивається, є прибутковим та рентабельним. Підприємство має стійкий фінансовий стан, про що свідчать коефіцієнти фінансової стійкості, фінансової незалежності і стабільності, коефіцієнти концентрації притягненого капіталу, коефіцієнти маневреності. Значення показників коливалося, але більшість з них знаходиться в межах норми. Для організації бухгалтерського обліку видано наказ про облікову політику підприємства, затверджено посадові інструкції працівників бухгалтерії, розроблено графік документообігу та затверджено строки зберігання документів.

4. На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» складається управлінська, фінансова, податкова та статистична звітність. Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» складає баланс (звіту про фінансовий стан) – форма № 1; звіт про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) – форма № 2; звіт про рух грошових коштів – форма № 3 (за прямим методом); звіт про власний капітал – форма № 4; примітки до фінансової звітності. Звіти подаються до органів ДФС. Поквартально підприємство подає баланс (звіту про фінансовий стан) – форма № 1; звіт про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) – форма № 2, інші форми – річні.

5. Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» складає такі види податкової звітності: податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку. Форма № 1ДФ; звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, надбавки, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; податкову декларацію з податку на додану вартість; податкова декларація з

податку на прибуток підприємства. До державної служби статистики Підприємство ТОВ «Есо-Автотехнікс» подає такі звіти: звіт про капітальні інвестиції, вибуття й амортизацію активів; звіт з праці; звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі.

6. Управлінська звітність - це звітність для внутрішніх користувачів, яка включає в себе інформацію про результати господарської діяльності підприємства підготовлену на основі прийомів методологічного плюралізму, що забезпечує швидкий огляд діяльності підприємства, його ефективність і рентабельність; контроль за ефективною роботою окремих підрозділів; виконання інформаційних запитів внутрішніх користувачів. На відміну від фінансового і податкового обліків, суворо регламентованих законодавством, управлінська звітність складається у довільній формі і відповідає потребам менеджменту конкретної компанії, відповідає завданням бюджетування.

7. Фінансова звітність розглядається як інструмент для об'єктивної та достовірної оцінки фінансово-майнового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства. До методів аналізу фінансової звітності належать: вивчення звітності, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, трендовий аналіз, розрахунок фінансових коефіцієнтів. Аудит фінансової звітності проводиться за допомогою таких методів: спостереження, економічного аналізу, метод аудиторської вибірки, метод суттєвості, метод узагальнення. Для аналізу фінансової звітності мають важливе значення деталізація (дедуктивний метод - від загального до часткового, від результатів до причин) і узагальнення (індукція - від приватного до загального, від причин до результатів) даних.

8. На підприємстві ТОВ «Есо-Автотехнікс» періодично проводиться зовнішній аудит. Отримана аудитором інформація достатня для відображення реального стану справ на підприємстві, є адекватні й достовірні дані з усіх суттєвих питань, фінансова документація підготовлена у відповідності з прийнятою на підприємстві системою бухгалтерського обліку, котра відповідає вимогам українського законодавства, фінансова звітність складена

на основі дійсних облікових даних і не містить суттєвих відхилень. Необґрунтоване завищення та заниження витрат, які включалися до собівартості продукції суттєвого впливу не мають. Фінансова звітність складена належним чином за формою, затвердженою у встановленому порядку. Стан обліку та фінансової звітності підприємства відповідає вимогам чинного законодавства. Підприємству ТОВ «Есо-Автотехнікс» надано аудиторський звіт, висновок.

9. Проаналізувавши фінансову звітність підприємства ТОВ «Есо-Автотехнікс» виявлено, що за аналізований період структура активів і капіталу на підприємстві збільшилася. Оборотні активи, які займають основну частину в загальній структурі майна в 2017 році становили 90,96%. Структура пасивів мала відносно стабільний стан. У 2017 році питома вага власного капіталу в структурі пасивів склала 28,95%, тоді як в попередньому році цей показник становив 14,4%. Дослідивши фінансовий стан підприємства, встановлено, що підприємство фінансово стійке та ліквідне. Ділова активність дещо знизилася, більшість показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства, тобто використання виробничих і фінансових ресурсів, зменшувалася, у порівнянні з 2016 році, але є більшою у порівнянні з 2015 роком. У 2014 році ділова активність трохи знизилася. Рівень ділової активності підприємства можна охарактеризувати як середній.

В умовах сьогодення виживання підприємства напряму залежить від здатності управлінців вибирати економічні орієнтири і досягати поставлених тактичних і стратегічних цілей, що зумовлює необхідність оцінки перспектив подальшого розвитку підприємства, прогнозування його фінансової діяльності в майбутньому. Зокрема, для прийняття управлінських рішень стратегічного характеру важливу роль відіграє наявність інформації прогнозного характеру, що дозволяє сформулювати комплекс заходів для здійснення стратегічного контролю. Інформаційною основою даного процесу виступає стратегічна фінансова звітність, яка складається шляхом врахування історичних даних, теперішньої ситуації і майбутніх трендів діяльності підприємства.

Сформована прогнозна фінансова звітність надає передбачення фінансових подій, які можуть відбутися в недалекому майбутньому, формування якої є одним із важливих процесів інформаційної підтримки діяльності підприємства.

До складу основних проблем розвитку системи внутрішньої управлінської звітності, які мають бути вирішені з метою забезпечення подальшого розвитку облікової системи, відносяться:

- розробка стандартизованих форм та форматів внутрішньої управлінської звітності;
- визначення суб'єктів, відповідальних за процес складання і подачі внутрішньої управлінської звітності;
- обмежена часова орієнтація внутрішньої управлінської звітності;
- налагодження взаємозв'язку системи внутрішньої управлінської звітності із аналітичною системою підприємства;
- розробка внутрішньої управлінської звітності про ризики діяльності підприємства.

Отже, висвітлені у випускній кваліфікаційній роботі теоретичні засади та методологія проведення обліку, аналізу і аудиту витрат діяльності, розроблені на їх підставі висновки сприятимуть покращенню роботи по організації обліку і складання фінансової звітності підприємства, підвищенню ефективності фінансового бухгалтерського обліку, зближенню з міжнародною практикою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посіб. / П. Й. Атамас. – К. : ЦУЛ, 2013. – 390 с.
2. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 184 с.
3. Білоусько В. С. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. / М. І. Беленкова. – К. : Ліра-К, 2014. – 402 с.
4. Блакита Г.В. Бухгалтерський облік: практикум : навч. посіб. для студ. навч. закл. / Г. В. Блакита, Н. О. Ромашевська. - К. : Центр учб. л-ри, 2012. - 151 с. : табл.
5. Бойцова М.И. Энциклопедия хозяйственных операций / М.И. Бойцова, О.Н. Витковская, Т.В. Войтенко и др. –Х.:Фактор, 2012. – 1216 с.
6. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. / М. І. Бондар. – К. : ЦУЛ, 2015. – 570 с.
7. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навчально-практичний посібник / [Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 536 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ebooktime.net>
8. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік і аудит: Термінологічний українсько-російсько-англійський словник / Ю. А. Верига. – К. : ЦУЛ, 2012. – 292 с.
9. Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, пробле-ми та перспективи розвитку : тези доп. І Міжнар.наук.-практ.конф., (Чернігів, 11 груд. 2015 р.)./ Черніг. нац. технол. ун-т.– Чернігів, 2015. –248 с.
10. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року N 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>
11. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В.Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Центр учб. літ., 2016. - 424 с.

12. Давидов Г. М. Звітність підприємств : навч. посіб. / Г. М. Давидов, Н.С. Шалімова. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 623 с.

13. Звітність підприємства: підручник для внз / М. І. Бондар [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Держ. вищий навч. заклад "Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Вищий навч.заклад УКООПСПЛКИ "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". - К. : Центр учб. літ., 2016. - 570 с.

14. Звітність підприємства: підручник. / М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М.М. Орищенко та ін. - К.: «Центр учбової літератури», 2015. - 570 с.

15. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» від 22.06.2000 р. № 1829-III V з змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

16. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. №1576-XII з змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

17. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 р. № 2464-VI із змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

18. Закон України «Про державну статистику» від 17 вересня 1992 року N 2614-XII // [Електронний ресурс]. –<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>

19. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність 21 грудня 2017 року № 2258-VIII// [Електронний ресурс]. –<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

20. Звітність підприємства: підручник / М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко, Н. В. Прохар, Л. І. Лежненко. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 570 с.

21. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для внз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с.

22. Ковтун Н. В. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. В. Ковтун ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський

університет, 2014. - 527 с. : табл.

23. Лень В.С. Фінансовий облік: навч. посіб. / В. С. Лень. – К.: Академія, 2013. – 608 с.

24. Лишиленко А.В. Бухгалтерський учет: учеб. для студ. высш. учеб. завед. / А. В. Лишиленко. - 3-е изд., перedel. и доп. - К. : Центр учеб. лит., 2012. - 735 с. : табл.

25. Максимова В. Ф. Облік у галузях економіки : навч. посіб. / В. Ф. Максимова. – К. : ЦУЛ, 2013. – 494 с.

26. Малюга Н. М. Об'єкти бухгалтерського обліку за Планом рахунків або Що обліковується на рахунках?: навч. посіб./ Н.М. Малюга, Пархоменко В.М.- К.: Видавництво «Консультант», 2017. - 92 с.

27. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених наказом міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433

28. Медвідь Л.Г., Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч.-наоч. посіб. / Л. Г. Медвідь, Т. В. Попітich; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Л., 2010. - 199 с.

29. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/3759-433.html>

30. МСФО 2. Запаси (IAS 2. Inventories) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua/document/92420/МСБО_2.pdf.

31. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 року № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Консолідована фінансова звітність" Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 628. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/NPSBO/NPSBO2.aspx>

33. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану

рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» N 291 від 30.11.1999 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

34. Огійчук М. Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : [підручник] / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2015. – 1042 с.

35. Олійник Т. О. Проблеми організації обліку на складах підприємств / 100 Т. О. Олійник, Н. В. Резніченко // Всеукр. наук.-вироб. журнал “Сталий розвиток економіки”. – 2015. – № 7. – С. 204-207.

36. Орлова В. К. Фінансовий облік : навч. посіб. / В. К. Орлова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 508 с.

37. Плаксієнко В. Я. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах / В. Я. Плаксієнко. – К. : ЦУЛ, 2014. – 464 с.

38. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

39. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 «Про затвердження порядку подання фінансової звітності». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

40. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1996 року N 88 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 137. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.rada.gov.ua.

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Звіт суб'єкта малого підприємництва»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.02.2001 р. № 101. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.rada.gov.ua.

43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. № 412 // www.rada.gov.ua

44. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.14 р. № 879.

45. Порядок застосування типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 22.11.04 р. № 732.

46. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / І. Б. Садовська. – К. : ЦУЛ, 2013. – 688 с.

47. Сало І. В. Контроль у системі управління [Текст] : монографія. - Суми : Кубраков С. Г., 2012. - 165 с. : рис., табл.

48. Серпенінова Ю. С. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / Ю. С. Серпенінова, С. М. Гольцова, І. О. Макаренко; за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. – Суми : Університетська книга, 2015. – 336 с.

49. Сук Л. К. Організація обліку матеріальних запасів / Л. К. Сук // Бухгалтерія в сільськогосподарському підприємстві. - 2013. - № 17. - С. 35.

50. Сук Л. К. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 647 с.

51. Шара Є. Ю. Фінансовий облік І : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ.податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 336 с.

52. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року N 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua